

Forslag til

BYDELSPLAN FOR

BRØNSHØJ -

HUSUM

2013

BRØNSHØJ-HUSUM lokaludvalg

**Forslag til
BYDELSPLAN FOR BRØNSHØJ-HUSUM**

Udarbejdet af:

Bydelsplanen er udarbejdet af Brønshøj-Husum Lokaludvalg i samarbejde med Center for Sikker By og Center for Byudvikling, Økonomiforvaltningen, Københavns Kommune på baggrund af input fra Brønshøj-Husums borgere.

Udgivet af:

Københavns Kommune

Redaktion og tilrettelæggelse:

Økonomiforvaltningen, Københavns Kommune

Layout, grundkort og illustrationer:

Sekretariatet for ledelse og kommunikation, Økonomiforvaltningen, Københavns Kommune i samarbejde med Brønshøj-Husums Lokaludvalg, Center for Sikker By.

Fotos:

Se de enkelte fotos

Forslag til

BYDELSPLAN FOR

BRØNSHØJ -

HUSUM

2013

BRØNSHØJ-HUSUM lokaludvalg

FORORD

FORORD AF LOKALUDVALGETS FORMAND

Brønshøj-Husum er kendetegnet ved at være en grøn og mangfoldig bydel. Både det grønne og mangfoldigheden giver udfordringer og muligheder.

Tusindvis af bydelens borgere benytter de grønne områder til ophold, motion, leg og naturoplevelser, men de grønne områder er ikke altid helt så attraktive som ønsket. Så her ser vi gerne en ekstra indsats. Det gælder ikke mindst Husumvolden, Utterslev Mose og Bellahøj Friluftsscene, som hver især er unikke for København, og hvor der alle steder er mulighed for en meget bedre udnyttelse af områderne.

Vi er en attraktiv bydel for børnefamilier, som i stor stil slår sig ned i vores bydel. Lokaludvalget arbejder for at forbedre trykningen og styrke kultur og idræt, så vi har en bydel, som alle er glade for at bo og færdes i. Kommunen har allerede et stærkt fokus på vores udsatte byområder, og her støtter lokaludvalget op om de mange gode initiativer, så vi i samarbejde med de mange ressourcerstærke borgere og det stærke foreningsliv i bydelen, får skabt mere sammenhæng og fællesskab.

Blækket var knap nok tørt på den første bydelsplan for Brønshøj-Husum, inden lokaludvalget skulle i gang med denne anden bydelsplan.

Fra starten havde vi en god retningspil for arbejdet, da vi har bygget videre på den meget omfangsrige borgerinddragelse fra den første bydelsplan. Denne gang har vi derfor også formået at gå meget mere i dybden med de i alt femten emner i bydelsplanen.

Bydelsplanen løser ikke alle udfordringer, men er et skridt på vejen mod at realisere visionen om en sundere, grønnere og mere levende bydel.

Tak til alle, som har bidraget til bydelsplanen. Jeg kan godt love, at vi i lokaludvalget aktivt vil bruge bydelsplanen i de kommende års arbejde.

Christian Hesselberg

FORORD AF OVERBORGMESTEREN

Det er med stor glæde, at jeg modtager bydelsplanen 2013 som et resultat af en meget inddragende og lokalt forankret proces, der er gennemført siden Borgerrepræsentationen anmodede lokaludvalgene om at lave bydelsplaner for alle Københavns bydele.

Først og fremmest vil jeg takke de 12 lokaludvalg for deres store indsats med at udarbejde bydelsplanerne. Jeg har mærket et stort engagement fra alle lokaludvalgene og er imponeret over de mange forskellige borgerinddragende aktiviteter, som lokaludvalgene har stået for som led i arbejdet med bydelsplanerne.

Lokaludvalgene spiller en vigtig rolle i Københavns Kommunes planlægning. De kommer med vigtige bidrag til både den overordnede og den mere lokale planlægning i byen via egne input og de arrangementer, lokaludvalgene står for i bydelene.

Jeg er derfor også glad for de gode indspil til den fremadrettede overordnede planlægning i kommunen, som lokaludvalgene har udviklet inden for de rammer, kommuneplanen udstikker. Med udgangspunkt i bydelenes særkender og udfordringer giver det et uvurderligt input. Og på trods af den begrænsning, som nogle har følt det som, er der udvist stor kreativitet i løsningsforslagene.

Vi skal bidrage på alle niveauer for at løfte den opgave, vi står over for med at sikre borgernes livskvalitet og skabe rammerne for fremtidig vækst som et stærkt fundament for byens udvikling.

Københavns oplever i disse år, at mange gerne vil blive boende i eller flytte til byen. Projektforslagene i bydelsplanerne viser de mange gode ideer, der er i byen til at understøtte kommuneplanens målsætninger inden for viden og erhverv, grøn vækst og det gode hverdagsliv. Ideerne vil blive videreudviklet, så de kan indgå i politikernes og de kommunale medarbejders arbejde med at sikre de bedste rammer for Københavns udvikling.

Mange tak for indsatsen og tillykke med resultatet.

Frank Jensen

INDHOLDSFORTEGNELSE

I. VISION OG UDVIKLINGSSTRATEGI FOR BRØNSHØJ-HUSUM.....	7
Kort over Brønshøj-Husum.....	10
2. OVERSIGT OVER LOKALUDVALGETS PROJEKTFORSLAG	13
Prioriteringsliste	14
ET GODT HVERDAGSLIV.....	15
Projektforslag 1: Istandsættelse og modernisering af Bellahøj Friluftsscene	16
Projektforslag 2: EnergiCenter Voldparken.....	18
Projektforslag 3: Husumvold – revitalisering af kulturarven på Vestvolden.....	20
Projektforslag 4: "En på lampen" – en tryghedsskabende belysningsplan	22
Projektforslag 5: Haver til alle	24
Projektforslag 6: Byrums- og trafikforbedringer på Frederikssundsvej	26
Projektforslag 7: Formidlingsprojekt – gør ukendte steder kendte	28
KØBENHAVN SOM METROPOL FOR GRØN VÆKST.....	31
Projektforslag 8: Blå bånd i Brønshøj-Husum.....	32
Projektforslag 9: Utterslev Mose.....	34
Projektforslag 10: Naturcenter med naturskolefunktion.....	36
Projektforslag 11: Grøn mobilitet.....	38
VIDEN OG ERHVERV	41
Projektforslag 12: Kulturfusion i Brønshøj-Husum - et kultur- og demokraticentrum.....	42
Projektforslag 13: Kvartersmanager på Frederikssundsvej.....	44
Projektforslag 14: Et folkesundheds-LAB.....	46
Projektforslag 15: Klar-Parat-Husum: forebyggelsesindsats og social arv i sundhed.....	48
3. APPENDIKS.....	51

VISION OG UDVIKLINGSSTRATEGI

I. VISION OG UDVIKLINGSSTRATEGI FOR BRØNSHØJ-HUSUM

BESKRIVELSE AF VISION FOR BYDELEN, STATUS, TENDENSER OG UDVIKLINGSPRINCIPPER FOR BYDELEN

I.1. VISION

Brønshøj-Husum skal være en sammenhængende, levende, grøn og sund bydel. Visionen for Brønshøj-Husum er, at livskvalitet i hverdagen skal være et vilkår for alle, og tryghed, mental og fysisk sundhed og glæden samt fællesskabet er vigtige forudsætninger.

Et sundere Brønshøj-Husum

I fremtidens Brønshøj-Husum gøres en målrettet indsats for både fysisk og psykisk sundhed. Med EnergiCenter Voldparken er der skabt et kraftcenter for idræts- og fritidsaktiviteter og et samlingssted til aktiviteter, der kan få flere til at bevæge sig og mødes. Med faciliteterne på EnergiCenter Voldparken styrkes også de sociale netværk. På længere sigt afhjælper det den sociale ulighed i sundheden og borgernes livsstilsproblemer, og det styrker igen fællesskabet mellem kvarterer i bydelen.

Naturen er et aktiv for flere

Brønshøj-Husum er en af kommunens grønneste bydele med en enestående flora og fauna i et stort antal moser, kanaler, søer og parker. Vestvolden i Husum, Utterslev Mose og Kagsmosen i den vestlige del af bydelen har et sammenhængende vandmiljø, som er helt unikt. Der er et stort uudnyttet potentiale i at udvikle kultur- og naturfaciliteter, som ved mere målrettede indsats kan få en attraktionsværdi for borgere og turister. En vision for Brønshøj-Husum er med et naturcenter ved Utterslev Mose og EnergiCenter Voldparken at styrke fortællingen om Københavns grønne oaser. På Vestvolden i Husum er det Lokaludvalgets vision at revitalisere kulturarven og skabe aktivitets- og formidlingsindsats. Lokaludvalget ønsker generelt en bydel med flere rekreative opholdsteder, øget biodiversitet i naturen og forbedret vandmiljø.

Livskvalitet i hverdagen med mere kultur- og byliv

Bedre byrum styrker Brønshøj-Husums kulturliv. Når Brønshøj-Husum har fået et kulturelt centrum, blomstrer bydelen som en levende bydel. En vision for fremtiden er et nyt kulturhus, som samler bibliotek, borgerservice, kulturhus, værksteder og multimedialt centralt i bydelen.

Ved Degnemosen ligger bydelens unikke naturscene - Bellahøj Friluftsscene – og scenen danner i fremtiden rammen om ene-

stående kulturelle oplevelser for borgerne med en renovering og modernisering af scenen. Brønshøj Vandtårn bliver ligeledes til et aktiv for hele København, og bygningen fyldes med aktiviteter.

I en levende bydel findes også et levende erhvervsliv. Frederikssundsvej spiller en særlig vigtig rolle, og strøggaden styrkes med tiden som centrum for det lokale handelsliv og er et vækstgrundlag for de forretningsdrivende.

I Brønshøj-Husum er Brønshøj Torv og Husum Torv de naturlige knudepunkter her, og så er strækningen fra Husum Torv og til lommeparken langs Frederikssundsvej til Korsager Allé et sted med koncentration af byliv. I fremtiden er det fortsat vigtige kulturelle øer for bydelen, og de danner ramme om liv og aktiviteter i bybilledet. Trafikken på Frederikssundsvej er derfor gjort stille og sivende, og der er skabt krydsningsmuligheder. Bydelen er tryk, trafiksikker og rar at færdes i. Brønshøj-Husum Lokaludvalg har med hjælp fra kommunen og fonde realiseret belyningsplanen, og langt flere steder i bydelen er trygge at færdes i takket være bedre belysning. Graden af tryghed afspejler sig også i fremtidens tryghedsindeks, hvor utrygheden er nedbragt betydeligt i Brønshøj-Husum. Her har en ny trafikforbindelse fra Ruten til Bystævneparken i kraft af mere byliv medvirket til at skabe større tryghed i Tingbjerg.

Øget klima- og miljøhensyn i bydelen

Lokaludvalgets mål er at igangsætte et pilotprojekt om solcelleenergi og dermed bidrage til at sænke Københavns Kommune CO2 niveau. På sigt er det blevet udbredt blandt bydelens husejere at omlægge elforbruget til vedvarende energi. På miljøområdet har Lokaludvalget med et metodeudviklingsprojekt i villakvarterer fundet nye løsninger til at håndtere spildevand og aflede regnvand.

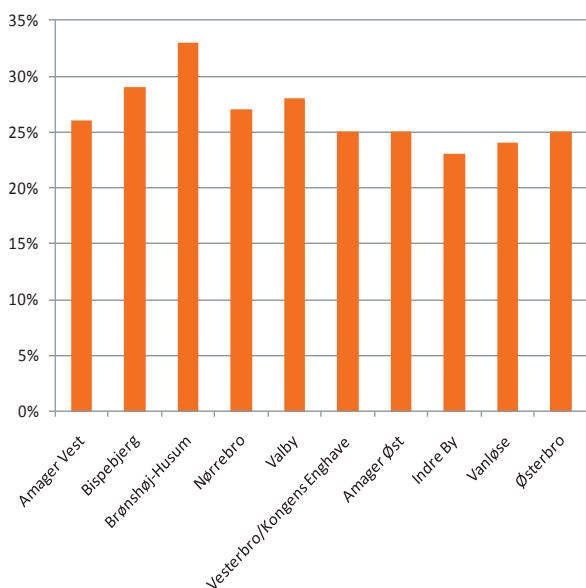
I.2. EKSISTERENDE TENDENSER OG LOKALE PROJEKTER

Der bor ca. 41.700 indbyggere, hvoraf andelen af børn er relativ høj i forhold til andre bydele, mens de unge flytter væk. Den typiske indbygger i Brønshøj-Husum er som oftest barn eller

over 30 år. Brønshøj-Husum er en mangfoldig bydel med tre byområder: Tingbjerg, Husum og Brønshøj. Bydelen rummer en stor alsidighed mellem kvarterne af villaområder og almene boliger. Sammenlignet med resten af København har bydelen en stor andel af begge bebyggelsestyper, store trafikale knudepunkter og muligheder for unikke naturoplevelser. Bydelen tiltrækker ressourcestærke børnefamilier og har samtidig en høj andel af borgere på overførelsesindkomst. Alt i alt en rummelig og mangfoldig bydel med særlige kendetegn, der både er bydelens udfordring og styrke.

1.3. LOKALE UDFORDRINGER

Brønshøj-Husums lokale udfordringer hænger sammen med, at der mangler aktivitetstilbud, og det afspejler sig eksempelvis i bydelens sundhedsprofil. En undersøgelse af Københavns Kommunes Sundhedsprofil fra 2010 viser, at 46 % af borgerne i Brønshøj-Husum er moderat eller svært overvægtige sammenlignet med det øvrige københavnergennemsnit på 37 %. En tilfredshedsmåling fra Kultur- og Fritidsforvaltningen viser, at kun 80 procent af brugerne af kultur- og idrætsfaciliteter i Tingbjerg og Husum er tilfredse med de eksisterende tilbud. Det er lavere end blandt københavnere generelt, hvor 92,5 % er tilfredse. Derfor er der en lokal udfordring i forhold til at få flere til at bevæge sig mere, og måske allerede i en tidlig alder bryde den sociale arv i forhold til at bevæge sig i hverdagen.

Andelen af borgere i bydele, som er fysisk inaktive. Den største andel findes i Brønshøj-Husum, hvor 33 procent er fysisk inaktive, mens den laveste andel ses i Indre By, hvor 23 procent er fysisk inaktive.

Kilde: Region Hovedstadens Sundhedsprofil 2010 for Københavns Kommune

En anden lokal udfordring er at nytænke bydelens mange grønne områder og en måde at håndtere de miljømæssige udfordringer som eksempelvis vandkvaliteten. Det forurenede vand skader dyrelivet og de rekreative muligheder, som rent vand giver.

I forhold til det eksisterende byliv er Brønshøj-Husum især udfordret af Frederikssundsvej, som er en lang og kompleks gennemfærdselsvej, der gør bylivet sårbart for gennemkørende trafik og skaber nogle infrastrukturelle udfordringer. Ud over at være en stærkt trafikbelastet vej er det også en strøggade, der er nerven til bydelens butiksliv, kulturelle samlingspunkter og pauser i gadebilledet. Frederikssundsvej løber forbi bydelens to centrale torve, Brønshøj og Husum Torv, som er bydelens samlingspunkt, og som i højere grad end i dag bør understøttes som kulturelle mødesteder.

Københavns Kommune har udarbejdet en analyse af oplevelsen af utryghed i forskellige områder. Af det såkaldte tryghedsindeks for 2012 fremgår det, at der i Tingbjerg er behov for en markant indsats for at øge trygheden i bydelen, og i Husum er der behov for en intensiveret indsats. I Brønshøj er utrygheden minimal. Ud af 12 bydele er Brønshøj-Husum en ud af fem bydele med behov for en markant indsats. Målingerne bygger på spørgeskemaundersøgelse om borgernes oplevelse af udsathed eller nabolagsproblemer, og de sammenlignes med antallet af anmeldelser. Ud over spørgsmål, der indgår i beregningen af tryghedsindekset, er beboerne blevet spurgt om, hvordan de oplever at færdes i udendørsarealerne i deres nabolag i aften-/nattetimerne. Andelen af utrygge beboere i Brønshøj-Husum er i 2012 signifikant større end resten af København. I 2012 er det ca. hver fjerde beboer, der føler sig utryk ved at færdes ude i aften-/nattetimerne. En måde at skabe større tryghed i Tingbjerg er ved at fremme bylivet i dette byområde. Lokaludvalget foreslår en trafikforbindelse fra Ruten til Bystævneparken.

1.4. UDVIKLINGSPRINCIPPER

Et godt hverdagsliv er et tema, der handler om livskvalitet som et alment vilkår og som indebærer, at man føler sig rask, sund, tryk og glad for det hjem, kvarter eller bydel, man bor i. Udviklingsprincipperne under temaet "Et godt hverdagsliv" stiller derfor skarpt på sundhed, tryghed og bylivet i bydelen.

Under temaet "København som metropol for grøn vækst" er det Lokaludvalgets ønske, at der gøres en indsats for at forbedre klimaet med hjælp af grøn mobilitet og et målrettet arbejde ved klimatilpasning - såsom lokal afledning af regnvand. Endelig er det vigtigt at skabe et større fokus på miljøforbedringer, og at naturen i byen betragtes som et aktiv for flere. Lokaludvalgets udviklingsprincipper er derfor klima, klimatilpasning og natur.

Temaet "Viden og erhverv" handler i Brønshøj-Husum om at opbygge viden og at bruge den fremadrettet til blandt andet at skabe sundere liv og bedre vækstbetingelser og skabe synergi-effekter. Lokaludvalget har valgt at arbejde med udviklingsprincipper som innovation og sundhed, kulturfusion og social arv og beskæftigelse.

1.5. KOMMUNEPLAN 2011

Kommuneplanen 2011 sætter fokus på hverdagens livskvalitet, og for at en bydel skal være sammenhængende og rar at opholde sig i, er det vigtigt at prioritere sundhed, tryghed og kvaliteten ved at bo i byen - nemlig bylivet. Det er en kompleks udfordring at skulle håndtere udfordringer inden for viden og erhverv i Københavns Kommune, men Brønshøj-Husum Lokaludvalg har som lokal ambition at sætte ind i forhold til sundhedsproblemstillinger ved at arbejde med innovation i sundheden og tænke i at bryde den sociale arv med forebyggende indsatser i lokalområdet. Lokaludvalget ønsker at fremme beskæftigelse ved at styrke det lokale erhvervsliv og skabe et kulturelt centrum med fokus på nærdemokratiet, hvor kommunen kommer borgeren i møde ved at samle byens funktioner i et hus.

Det er Lokaludvalgets intention, at Københavns målsætning om at forbedre klimaet og nedsætte CO2 udslippet opfyldes. Her er en fuldt udbygget bydel, og udfordringen skal løses ved solcelleenergi. Og som et sidste men særlig vigtigt udviklingsprincip er naturen – den er en rekreativ ressource for mennesker, dyr og planter.

Udviklingsprincipperne i bydelsplanen hænger sammen med temaerne fra Kommuneplanen 2011 om "Et godt hverdagsliv" i København, "Viden og Erhverv" og "København som metropol" for "Grøn Vækst".

Under temaer Livskvalitet i hverdagen, har Brønshøj-Husum Lokaludvalg sat fokus på trygheden, sundheden samt det lokale kultur- og byliv, flere fritids- og aktivitetsmuligheder; bedre markedsføringsvilkår for de mindre erhvervsdrivende, og et mere trygt bymiljø.

Brønshøj-Husum ønsker at gøre en aktiv indsats for at bremse den sociale ulighed i sundheden og bakke op om projekter, der kan bryde den sociale arv i forhold til at leve et sundere liv. Det kan blandt andet ske ved forebyggelsesindsatser; men også med forskning i samarbejdsprojekter om bydelens sundhedsprofil. Dermed er der her en mulighed for at håndtere den kommunale målsætning om at styrke den sunde vækst.

1.6. ØVRIGE KOMMUNALE PLANER

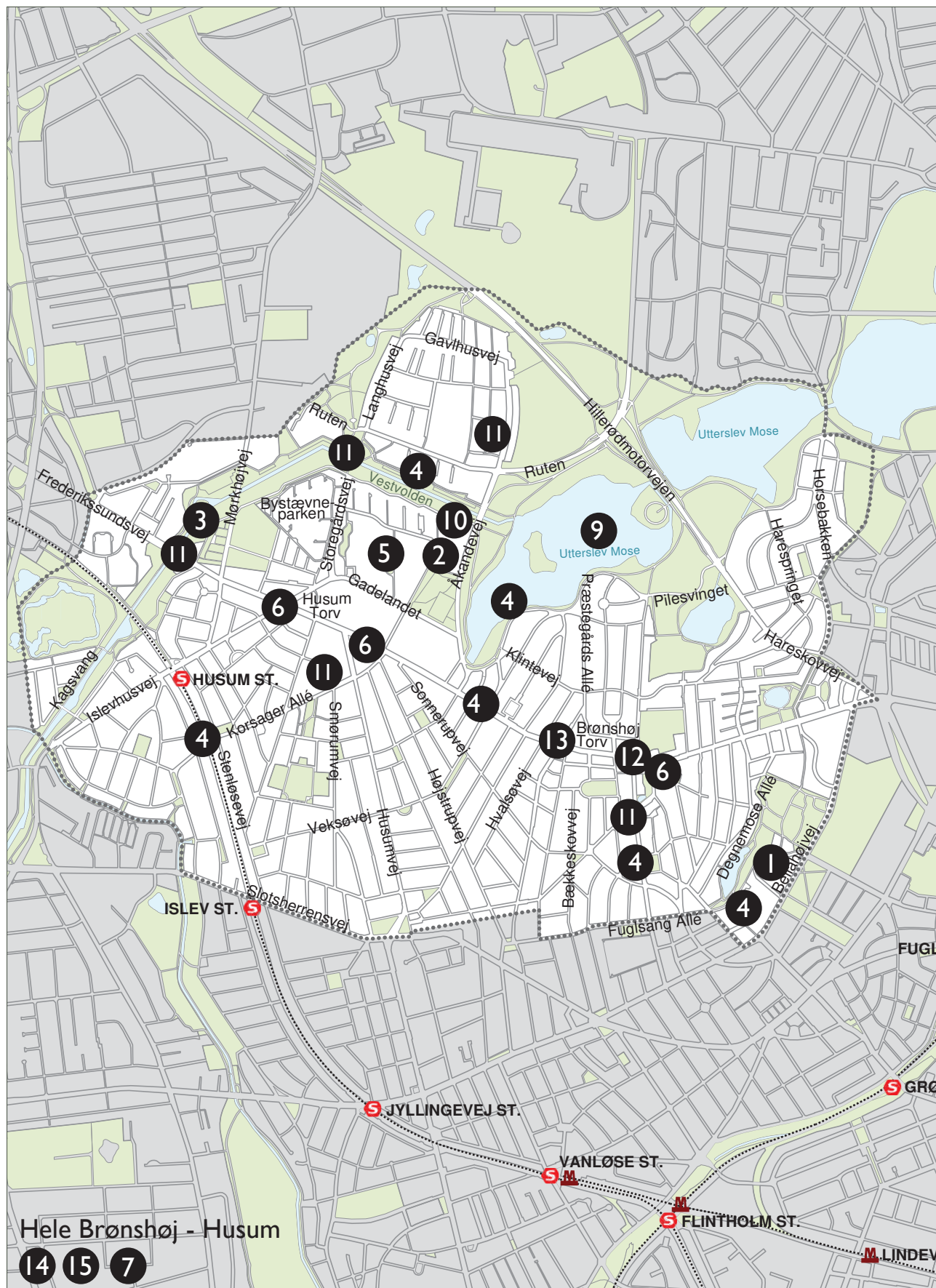
I Brønshøj-Husum er to udsatte byområder Tingbjerg og Husum, der i 2012 har fået formuleret en udviklingsplan målrettet de boligsociale udfordringer. Visionen om, at bydelen skal være mere sund, tryk og levende, understøttes af Politik for Udsatte Byområder. Tingbjerg har udarbejdet en helhedsplan koordineret med Boligsocialt Forum.

I øvrigt forholder bydelsplanen sig til følgende politikker: Københavns Kommunes bylivsstrategi "Metropol for mennesker", "Frivillighedspolitik 2011-2014", målsætningerne tilknyttet "Sikker By og Tryghedsindekset", "Miljømetropolen", sundhedspolitikken "Længe leve København", reformprogrammet "Aktiv og tryk hele livet", "Københavns Cykelstrategi 2011-2015", "Københavns Klimaplan", "Klimatilpasningsplanen", "Skybrudsplanen", "Kultur- og Fritidspolitikken" samt "Grøn Mobilitet".

1.7. LOKALUDVALGETS FORSLAG TIL DEN OVERORDNEDE PLANLÆGNING

Lokaludvalget ønsker, at den kollektive transport opprioriteres for at mindske transporttiden mellem bydelen og centrum. På kort sigt kan mindre forbedringer opnås ved at øge bus-fremkommeligheden, dog således at lokale hensyn tilgodeses. På længere sigt ønsker lokaludvalget, at både Brønshøj og Husum betjenes af en ny metrolinje, da dette vil give den hurtigste forbindelse og flest passagerer.

KORT OVER BRØNSHØJ-HUSUM

OVERSIGT OVER LOKALUDVALGETS PROJEKTFORSLAG

2. OVERSIGT OVER LOKALUDVALGETS PROJEKTFORSLAG

LOKALE FORSLAG TIL PROJEKTER INDEN FOR DE OVERORDNEDE TEMAER I KOMMUNEPLAN 2011 OG DE SKITSEREDE UDVIKLINGSPRINCIPPER I RELATION HERTIL

ET GODT HVERDAGSLIV

Byliv:

- 1. Istandsættelse og modernisering af Bellahøj Friluftsscene
- 6. Byrums- og trafikforbedringer
- 7. Formidlingsprojektet gør ukendte steder kendte.

Sundhed:

- 3. Husumvold – revitalisering af kulturarven på Vestvolden
- 2. EnergiCenter Voldparken.

Tryghed:

- 4. Belysningsplanen
- 5. Haver til alle.

KØBENHAVN SOM METROPOL FOR GRØNVÆKST

Klima:

- 11. Grøn mobilitet.

Klimatilpasning:

- 8. Blå bånd.

Natur:

- 9. Utterslev Mose
- 10. Naturcenter.

VIDEN OG ERHVERV

Social arv og beskæftigelse:

- 13. Kvartersmanager
- 15. Klar-Parat-Husum.

Kulturfusion:

- 12. Kulturfusion i Brønshøj-Husum.

Innovation og sundhed:

- 14. Et Folkesundhed LAB.

PRIORITERINGSLISTE

KORT SIGT

- 1. Istandsættelse og modernisering af Bellahøj Friluftsscene
- 2. EnergiCenter Voldparken
- 5. Haver til alle
- 9. Utterslev Mose
- 10. Naturcenter
- 15. Klar-Parat-Husum – forebyggelse og social arv i sundhed.

MELLEMLANG SIGT

- 3. Husumvold – revitalisering af kulturarven på Vestvolden
- 4. Belysningsplanen
- 6. Trafik- og Byrumsforbedringer på Frederikssundsvej
- 7. Formidlingsprojekt – gør ukendte steder kendte
- 13. Kvartersmanager
- 14. Et folkesundheds-LAB.

LANG SIGT

- 8. Blå Bånd
- 11. Grøn mobilitet
- 12. Kulturfusion.

Thomas Wilhelm

UDVIKLINGSPRINCIP: BYLIV

Britt Boesen

PROJEKTFORSLAG I Istandsættelse og modernisering af Bellahøj Friluftsscene

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Baggrund for projektforslaget

Bellahøj Friluftsscene er et amfiteater, som blev planlagt i sammenhæng med Bellahøjhusene og Degneomosens omkringliggende omgivelser af landskabsarkitekten C. Th. Sørensen. Bellahøj Friluftsscene er smukt beliggende på et af Københavns højdepunkter og blev oprindeligt planlagt til at rumme ca. 2.000 tilskuere. Koncerter, båltaler, politiske møder, teater og meget andet har været afholdt her, men i dag fremstår det meget nedslidt, og området bliver derfor ikke anvendt optimalt. Brønshøj-Husum Lokaludvalg ønsker at istandsætte og modernisere amfiteatret, så det matcher nutidens krav til arrangementer. Bellahøj Friluftsscene rummer muligheder for udendørskoncerter og andre kulturelle aktiviteter, hvis den tilføres nye strøm- og belysningsforhold samt en ny scene. Et moderniseret amfiteater vil være en fantastisk ramme for liv og netværksaktiviteter, vække glæde for fællesskabet og øge trygheden i bydelen.

Idé

Brønshøj-Husum Lokaludvalg ønsker, at Københavns Kommune udnytter scenens potentiale til gavn for området ved at skabe bedre tilgængelighed, store kulturoplevelser, bevægelsesmuligheder og brugervenlighed samt at udbrede kendskabet til scenen i gadebilledet og via digitale platforme. Brønshøj-Husum Lokaludvalg foreslår Københavns Kommune at afsætte midler til et skitseforslag. Skitseforslaget skal visualisere, hvordan området kan gøres mere brugervenligt for amatører og professionelle i respekt for Friluftsscenens unikke arkitektoniske kvaliteter. Forslaget skal indeholde en mobil installation, der forbedrer lyd, lys og sceneforhold. Brønshøj-Husum Lokaludvalg og Kultur- og Fritidsforvaltningen foreslår en model, hvor Kultur- og Fritids-

forvaltningen har ansvar for kontakten til brugerne af scenen, så der permanent er en teknisk ekspertise/administration knyttet til scenens mobile faciliteter.

Målgruppe for projektet

Målgruppen er borgere fra hele kommunen, institutioner, skoler, foreninger og generelt kulturinteresserede, som har en interesse i at opføre eller opleve arrangementer på en naturscene.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

I sammenhæng med politikken for udsatte byområder er der udarbejdet en udviklingsplan for Bispebjerg/Nordvest. Inden for planens geografiske afgrænsning indgår Bellahøjhusene, som ellers er en del af bydelen Brønshøj-Husum. Bellahøjhusene ligger derfor inden for strategien om at føre de udsatte byområder op på det gennemsnitlige københavnerniveau på tværs af alle forvaltningernes indsatsområder.

REALISERING AF PROJEKTET

Brønshøj-Husum Lokaludvalg samarbejder med Teknik- og Miljøforvaltningen/Center for Park og Natur om renovering af Bellahøj Friluftsscene og med Kultur- og Fritidsforvaltningen/KulturNord om et skitseforslag for modernisering af scenen.

Handlingsplan

- FASE I: Center for Park og Natur og Brønshøj-Husum Lokaludvalg har til budgetforhandling ønsket, at amfiteatret renoveres. Tidsskøn: ca. et år.

-
- FASE 2: Brønshøj-Husum Lokaludvalg og KulturNord foreslår, at der afsættes midler til at udarbejde et skitseforslag for den mobile sceneløsning. Forslaget udarbejdes i dialog med Center for Park og Natur.
  - FASE 3: Projektforslaget om modernisering i form af mobil sceneløsning indgår i budgetforhandlinger.
  - FASE 4: Bellahøj Friluftscene er istandsat, og den mobile sceneløsning kan tages i brug.

ØKONOMI

Anlægsbudget:

- Renovering af amfiteatret: 5.000.000 kr.
- Skitseforslag: 200.000 kr.
- Mobilt sceneudstyr: 2.000.000 kr.
- Permanent elinstallation: 50.000 kr.

Driftsbudget:

- Drift af mobil sceneløsning (Kultur- og Fritidsforvaltningens udgifter til drift, markedsføring samt 4 årlige arrangementer): 150.000 kr. årligt.

UDVIKLINGSPRINCIP: SUNDHED

Thomas Wilhelm

PROJEKTFORSLAG 2 EnergiCenter Voldparken

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Vision og baggrund

Visionen for EnergiCenter Voldparken er at skabe et samlingssted på Voldparken Skole for Brønshøj, Husum og Tingbjergs borgere ved at tilbyde fysiske og organisatoriske rammer for aktiviteter inden for sundhed, idræt, natur og kultur.

EnergiCenter Voldparken skal danne bindeled mellem bydelens forskellige områder og bidrage positivt til bydelens identitet, image og selvforståelse. EnergiCenter Voldparken skal skabe nye traditioner for aktiviteter og ikke blot være en facilitet, men en facilitator for liv og aktivitet til gavn for området. EnergiCenter Voldparken danner stabile og imødekomende organisatoriske rammer for aktiviteter og sikrer sund økonomi og stabil drift i samvirke med en lokalt funderet socialøkonomisk virksomhed.

Den social økonomiske virksomhed er etableret og varetager en række driftsopgaver for Københavns Kommune på EnergiCenter Voldparken omfattende køkkendrift til børnehaverne, rengøring, gårdmandsfunktion og facility management af både inde- og udearealer. Endvidere driver Foreningen til udvikling af EnergiCenter Voldparken Københavns fjerde frivillighedscenter på EnergiCenter Voldparken, som skal understøtte udviklingen af foreningslivet og det frivillige arbejde i bydelen med udgangspunkt i det store potentiale, som EnergiCenter Voldparken udgør for bydelen.

Med bestyrelserne for den socialøkonomiske virksomhed ECV og Udviklingsforeningen ECV er de organisatoriske rammer nu skabt for en lokalt baseret enhedsledelse af EnergiCenter Voldparkens faciliteter, driftsopgaver samt aktiviteter for foreninger

og frivillige. Denne lokale enhedsledelse sikrer lokalt ejerskab og forbedrede muligheder for udvikling og gennemførelse af aktiviteter på EnergiCenter Voldparken. Endelig er denne lokale enhedsledelse forberedt til at blive den permanente driftsorganisation for videreførelse af aktiviteter, når Husum Områdefornyelses nedlægges i 2015.

Idé

EnergiCenter Voldparken viderefører de mange projekter, som er igangsat af Områdefornyelse Husum, og vil være en stærk lokal platform for indsatser på tværs af forvaltninger.

EnergiCenter Voldparkens faciliteter på den nedlagte Voldparkens Skole udvikles og udvides, så i disse år skabes der grobund for et forøget aktivitetsniveau. EnergiCenter Voldparken står over for en udvidelse med en multifunktionel tilbygning, der ud over de daglige aktiviteter også vil være rammen for større arrangementer inden for idræt, musik, teater m.v. Det vil være en bygning med plads til 1.000–2.000 tilskuere.

EnergiCenter Voldparken skal være et åbent sted, hvor en bred vifte af aktiviteter kan foregå. Aktiviteterne kan både være organiseret i foreninger eller forblive ikke-organiseret. Det vil sige tilbud til alle.

Forslaget om EnergiCenter Voldparken er formuleret i Helhedsplanen for EnergiCenter Voldparken fra 2011 udarbejdet af Teknik- og Miljøforvaltningen m.fl. Forslaget indgår også i udviklingsplanen for Tingbjerg-Husum.

REALISERING AF PROJEKTET

Brønshøj-Husum Lokaludvalgs rolle har været at indgå i visionsarbejdet om etablering af EnergiCenter Voldparken. Lokaludvalget har stiftet den socialøkonomiske virksomhed i EnergiCenter Voldparken. For at kunne understøtte foreningslivet er "Foreningen til udvikling af EnergiCenter Voldparken" oprettet.

Samarbejdspartnere

Nuværende og kommende samarbejdspartnere er Klar, Parat Husum, Forebyggelsescenter Vanløse, KulturNord, Projektværkstedet, +18 indsatsen En ny start, Kulturguiderne, Boligsociale helhedsplaner, herunder Satellit 10 A, Foreningsguiderne, Lokalt Koordinationsforum, Institutioner, Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, Bevægelseskompagniet, DGI Storkøbenhavn, FerieCamp, Medborgercentret Husum Bibliotek, Områdefornyelse Husum, Frivilligcenter samt Center for Sikker By.

Handlingsplan

Lokaludvalget ønsker, at EnergiCenter Voldparken gives den nødvendige økonomiske og politiske opbakning (anlægs- og driftsudgifter) som kan sikre en fremtidig realisering af EnergiCenter Voldparken. Projektet udvikles i samarbejde mellem Kultur- og Fritidsforvaltningen, Teknik- og Miljøforvaltningen, Børne- og Ungdomsforvaltningen samt den socialøkonomiske virksomhed og foreningen til udvikling af EnergiCenter Voldparken.

Tidsplan

- Fase 1: Udfærdigelse af faglokaler, foyer, foreningsfitness, "Hallen" og udendørstiltag
- Fase 2: Gennemførelse af yderligere udendørstiltag og faglokaler samt "Kays Corner"
- Fase 3: Indstilling af forslag om et naturcenter samt anlægsudgifter for salene
- Fase 4: Indstilling af forslag om en multihal til EnergiCenter Voldparken.

ØKONOMI

Vedr. renovering

Der er udformet en særskilt rapport fra Børne- og Ungdomsforvaltningen om generel renovering og isoleringsmæssig opgradering af bygningernes klimaskærm, herunder tag, facader og kælder gulve. Her vurderes et renoveringsefterslæb på 70 mio. kr., som er Københavns Ejendommens ansvar.

Anslåede anlægsudgifter:

- Første fase: 8.500.000 kr.
- Anden fase: 8.500.000 kr.

- Tredje fase: 22.000.000 kr.
- Fjerde fase: 27,5 mio. kr.

(Her indgår multihallen i fjerde fase)

Budgetønsket vedr. anlægsudgifterne til EnergiCenter Voldparken knytter sig til den fysiske realisering af energicentret. Anlægsprojekterne er beskrevet og vurderet økonomisk i det skitseforslag, der blev udarbejdet i forbindelse med helhedsplanen for EnergiCenter Voldparken i november 2011 (de anførte beløb i budgettet er fra skitseforslaget og afrundet til hele tusinder).

I skitseforslaget er anlægsprojektet beskrevet i 3 faser, og i dette budgetønske er faserne fordelt på 4 faser. Multihallen er skudt til fjerde fase. Samlet vurderes anlægsprojektet at beløbe sig til 66,5 mio. kr. fordelt på fire faser, hvor de første 3 faser sikrer en realisering af EnergiCenter Voldparken med tilhørende naturcenter til et samlet beløb på 39 mio. kr., og i den fjerde fase foreslås det at afsætte 27,5 mio. kr. til opførelse af multihallen.

Anslåede serviceudgifter

- Samlet 6.500.000 kr. pr. år.

Det eksisterende aktivitetsniveau ønskes forøget, så skolens lokaler anvendes med højere frekvens af områdets borgere til deres aktiviteter. Ligeledes ønskes antallet af aktiviteter udvidet, så flere af områdets borgere anvender lokalerne.

Dette medfører en forhøjelse af udgifterne til husleje, udvikling af aktiviteter og administration, herunder lønomkostninger. For at inddrage flere af skolens øvrige lokaler i energicenterets aktiviteter er det nødvendigt at istandsætte disse, løbende vedligeholde dem og etablere faciliteter i takt med udviklingen af dem.

Budgetønsket vedr. drift går på en permanent bevilling som kan sikre leje af lokaler, aflønning af personale samt generel administration af EnergiCenter Voldparken – en blivende institution i et udsat byområde.

Vedr. budgetønsker i 2012 og 2013

Kultur- og Fritidsforvaltningen ansøger i 2012 om midler til huslejeudgifter. Det er på Budget 2013 ansøgt om 1.200.000 kr. til driftsudgifter, der dækker eksisterende driftsomkostninger.

UDVIKLINGSPRINCIP: SUNDHED

Thomas Wilhelm

PROJEKTFORSLAG 3

Husumvold – revitalisering af kulturarven på Vestvolden

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Baggrund og idé

Brønshøj-Husum Lokaludvalg ønsker at revitalisere kulturarven på Husumvold og skabe mulighed for leg og bevægelse, historiefortælling og naturoplevelser. Det skal blandt andet ske ved at genanvende bygningsværkerne, der vil øge stedets værdi som attraktion og kan tænkes sammen med etableringen af et naturcenter på EnergiCenterVoldparken. Etablering af en rulleskøjtebanebelægning på den eksisterende cykel/gangsti på Husumvold vil fuldende hele Vestvoldsstrækningens rulleskøjteanlæg.

Husumvold er en del af Københavns Befæstning og en mindre del af en lang betonvold - Vestvolden opført 1888-1892. Vestvolden strækker sig fra Avedøre til Utterslev Mose og krydser Hvidovre, Brøndby, Rødovre og Københavns Kommune. I dag er Vestvolden en attraktion for turister, skolebørn og pendlere. Husumvold bruges som et rekreativt område med nyetableret legeplads og en cykelforhindringsbane, men volden kan udvikles og bruges mere aktivt med en formidlingsindsats i tilknytning til et naturcenter.

Lokaludvalget ønsker, at EnergiCenterVoldparken skal have et naturcenter, der med formidlingsstationer på Husumvold, Utterslev Mose og Kagsmosen vil lære børn og voksne om naturen og voldens historie gennem leg og bevægelse i området. Ved at pleje området og etablere aktiviteter opnås levende og inviterende byrum, hvor beboere som turister kan få glæde af stedet. Med en aktiv formidling af natur- og kulturhistorien i den fri natur kan flere børn og voksne få glæde af stedets værdier. En revitalisering af kulturarven i området vil gøre et af kommunens mindre kendte områder til et aktiv og samtidig bidrage

til arbejde med at skabe tryghed mellem de udsatte byområder Tingbjerg og i Husum.

Hvordan?

Københavns Kommunes del af volden - Husumvold - kan få en mere synlig fortælling, hvis voldens bygninger plejes, så de fremstår tydeligere og tages i brug til aktivitetsfremmende formål:

- En rulleskøjtebelægning på Husumvold
- Formidlings- og aktivitetsstationer på volden med fortællinger om det historiske og naturfaglige særpræg. Indsatsen knyttes til etableringen af et naturcenter placeret på EnergiCenterVoldparken. Formidlingsstationerne indebærer en ibrugtagning af dobbeltkaponieren og voldens øvrige bygninger til formidling.
- En dræssine – en rekonstruktion af det oprindelige tog
- Bycykler eller cykeludlejning på volden
- En beskæftigelsesindsats med intensiveret pleje af volden og ved brug af plejemetoder såsom høslet og samarbejde med nye fårelaug. Det vil gøre forsvarsværket mere synligt.

Hvilke problemer/udfordringer vil forslaget løse?

Forslaget ligger i tråd med Kultur- og Fritidsforvaltningens politik om, at der skal skabes gode kultur- og fritidsfaciliteter i København, også i det fri. Derudover matcher projektet også behovet for flere attraktioner i de udsatte byområder.

Samarbejdspartnere

Mulige samarbejdspartnere er Naturstyrelsen, Kulturstyrelsen, Kræftens Bekæmpelse, Skoletjenesten, Rødovre Kommune, Brøndby Kommune, Hvidovre Kommune samt foreninger og interesseorganisationer, som er involveret i det tværkommunale projekt om Københavns Befæstning. Projektet gennemføres i samarbejde med Center for Park og Natur.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Brønshøj-Husum Lokaludvalg har i bydelsplanen for 2011 formuleret et ønske om at revitalisere Husumvold. Områdefornyelse Husum har fået anlagt en cykelforhindrebane og en legeplads på volden ved Bystævnet. Ideen om at gøre bygningsværkerne mere synlige og satse på en øget formidlingsindsats vil bygge videre på disse tiltag og øge trygheden i området, der geografisk er placeret tæt på både Tingbjerg og Områdefornyelse Husum.

I forbindelse med Husumvold ønsker Brønshøj-Husum Lokaludvalg at styrke pendler-ruten på den eksisterende cykelsupersti langs Vestvolden med en cykelbro hen over Frederikssundsvej. Dette ønske fremgår under projektforslaget om grøn mobilitet.

En mere aktiv brug af voldens bygningsværker og en formidlingsstrategi for skiltning og events på volden kan have interesse for Børne- og ungeforvaltningen samt Kultur- og Fritidsforvaltningen. I Plejeplanen for Vestvolden har Børne- og ungeforvaltningen udtrykt et ønske om at etablere en naturskole i tilknytning til Vestvolden.

En gennemgribende pleje af volden kan med et beskæftigelsesprojekt være med til at fremme kommunens udfordringer med beskæftigelse i de udsatte byområder, Husum og Tingbjerg, hvor beskæftigelsesgraden ligger under københavnergennemsnittet. Dette initiativ er også beskrevet i udviklingsplanen for Tingbjerg/Husum.

REALISERING AF PROJEKTET

Brønshøj-Husum Lokaludvalg ønsker at blive inddraget i arbejdet med Vestvoldens Plejeplan og sætte fokus på, at de historiske bygningsværker træder mere tydeligt frem, evt. ved brug af høslet eller får. Arbejdet med projektet vil være et samarbejde mellem Lokaludvalget og Teknik- og Miljøforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen samt Natur- og Kulturstyrelsen.

Tidsplan

- Fase 1: Brønshøj-Husum indstiller til budgetforslag, at Københavns Kommune finansierer en rulleskøjtebelægning på cykelsuperstien på Vestvolden i Københavns Kommune. Tidsskøn: ca. 1 år
- Fase 2: Der etableres en driftsløsning med et naturcenter på EnergiCenter Voldparken. Tidsskøn: ca. 1. År.
- Fase 3: Brønshøj-Husum Lokaludvalg igangsætter et skitseforslag om revitalisering af kulturarv og natur på Husumvold. Forslaget bruges til at søge fonde og medfinansiering i Naturstyrelsen og indgår i budgetforhandlinger. Tidsskøn: ca. 2 år.

ØKONOMI

Anlægsprojekt:

- Skitseforslag: 50.000 kr.
- Formidlingsstationer: 500.000-1.000.000 kr.
- Ibrugtagning af voldens bygninger med strøm, kloakering og vandforsyning: 500.000-1.000.000 kr.
- Dressinetoget: 500.000-1.000.000 kr.
- Rulleskøjtebelægning: 3.000.000 kr.

Driftsøkonomi:

Det forudsættes at der afsættes midler til driftsbudget til formidlingsstationer.

UDVIKLINGSPRINCIP: TRYGHED

Simon Hjermin Jensen

PROJEKTFORSLAG 4 "En på lampen" – en tryghedsskabende belysningsplan

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Baggrund og idé

Oftentimes er dårlig belysning med til at skabe utrygge oplevelser. Belysning kan gøre det mere trygt for de bløde trafikanter at opholde sig i gadebilledet i aften- og nattetimerne. Lokaludvalget har i samarbejde med Teknik- og Miljøforvaltningen udarbejdet en belysningsplan, der skal tilgodese behovet for flere oplyste steder med en række konkrete forslag. I planen skelnes der mellem forskellige kategorier af belysning. Her er et belysningshieraki med tre betegnelser:

- 1) Grundbelysning
- 2) Supplerende grundbelysning
- 3) Effektbelysning

Grundbelysning er det primære lys, som viser vej. Supplerende grundbelysning er med til at gøre omgivelserne trygge, samt at oplyse funktionelle genstande, såsom gadeinventar.

Effektbelysningens primære formål er at skabe oplevelser og stemninger ved at fremhæve særlig bygninger og steder, og dermed give den forbigående en oplevelse af byliv.

Brønshøj-Husum Lokaludvalg har følgende forslag til belysningsprojekter:

Belysningsprojekter:

- a. Belysning ved træningsfaciliteterne i Utterslev ose. Pt. er her ingen belysning, hvilket gør det svært for motionister at anvende udstyret i vinterhalvåret. Hertil er der på den nær-

liggende sti en 130 m strækning, som ikke er oplyst, hvor løbere risikerer at løbe ind i hinanden.

- b. Tunnel ved Korsager Allé/Åvendingen er dårligt belyst, og supplerende grundbelysning vil gøre tunnelen mere indbydende. Skolebørn færdes her til daglig. Belysningen kan eksempelvis være etablering af belysningsmast på begge sider af tunnelen. Projektet er i tråd med sikre skoleveje.
- c. Belysning på nye stoppesteder på Frederikssundsvej. Belysningsforslaget skal indgå i et samlet byrumsforslag til forbedring af et for smalt fortovej og forbedring af forhold på supercykelsti.
- d. Sti ved Degnemosen. Imellem parken og ved Bellahøjhusene løber en sti til Bellahøj Vandrehjem. Denne strækning mangler grundbelysning.
- e. Belysning på Vestvolden. Fra Åkandevej til Bystævnet mangler også belysning. Fra Bystævnet til Mørkhøjvej er der belysning. Fra Mørkhøjvej til jernbanen mangler belysning. Fra jernbanen hen over voldkronen er der lys, men der mangler fra voldgaden og frem til kommunegrænsen. Hele strækningen hører under cykelsupersti-projektet.
- f. Effektbelysning på Brønshøj Vandtårn. Effektbelysning på Brønshøj-Husum Vandtårn understreger tårnets betydning som vartegn for bydelen og skaber et synligt liv i en funktionstomt bygning. Lokaludvalget har hentet inspiration til

---

belysning af Vandtårnet fra BIBLIOTEKET på Rentemestervej, der derfor er et baggrundsforslag til effektbelysning af vandtårnet.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Brønshøj-Husum Lokaludvalg har udarbejdet en belysningsplan i samarbejde med Teknik- og Miljøforvaltningen med forslag til en række steder, der med lys eller mere lys kan øge trygheden i bydelen.

Belysningsplanen bygger videre på strategier om sikre skoleveje og flere steder ligger den geografisk indenfor "Strategi for ud-satte byområder i Brønshøj-Husum". Belysningsplanen indgår i udviklingsplanen for Tingbjerg-Husum.

REALISERING AF PROJEKT

Belysningsforslag, hvor der ønskes grundbelysning eller supple-rende belysning, finansieres via Teknik- og Miljøforvaltningen. Forslaget om effektbelysning på Brønshøj Vandtårn skal god-kendes af ejeren af vandtårnet og finansiering kan eventuelt indgå i et samarbejdsprojekt mellem Lokaludvalget og Kultur- og fritidsforvaltningen og med fondsstøttemidler.

Tidsplan

- Fase 1: Brønshøj-Husum Lokaludvalg indstiller belysnings-forslagene til budgetforhandling. Tidsskøn: ca. 1 år.
- Fase 2: Brønshøj-Husum Lokaludvalg udarbejder et skitse-forslag for Brønshøj Vandtårn, og indleder samarbejde med Københavns Energi om effektbelysning og går i gang med fondsansøgning.
- Fase 3: Skitseforslaget for effektbelysning på Brønshøj Vand-tårn indgår i budgetforhandlinger. Tidsskøn: ca. 3-4 år.

ØKONOMI

Projektets økonomi er vurderet af Center for Bydesign fra Tek-nik- og Miljøforvaltningen samt en repræsentant fra Eltel.

Anslåede anlægsudgifter:

- **a.** Belysning ved træningsfaciliteterne i Utterslev Mose: Det undersøges af TMF/Eltel.
- **b.** Lys i tunnel ved Korsager Allé/Åvendingen: 58.200,00 kr: ekskl. moms.
- **c.** Belysning på nye stoppesteder på Frederikssundsvej: 5.000.000 kr: ekskl. moms.
- **d.** Sti ved Degnemosen: 475.000 kr: ekskl. moms
- **e.** Belysning på Vestvolden: 4.500.000 kr:
- **f.** Brønshøj Vandtårn (skitseforslag og effektbelysning): 500.000-850.000 kr: ekskl. moms.

UDVIKLINGSPRINCIP: TRYGHED

Jens Christian Elle

PROJEKTFORSLAG 5

Haver til alle

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Formålet med "Haver til alle" er at skabe et stærkt engagement og netværk omkring haveyrkning blandt beboerne i udsatte boligområder, og derigennem styrke det sociale samvær, trygheden og bidrage positivt til kvarterets omdømme og forskønnelse.

"Haver til Alle" har ingen direkte sammenhæng med andre projekter, men arbejdet med at skabe byhaver i boligsociale områder er typisk forankret i en organiseret boligsocial indsats eller områdefornyelse, således også pilotprojektet Haver til Alle - Voldparken. "Haver til Alle" er inspireret af Odlå i Stan i Malmø, hvorfra erfaringer og videnskabelige undersøgelser har påvist, at denne type haveprojekter har en klar tryghedsskabende effekt, ligesom haveyrkningen danner afsæt for øget social interaktion og integration, forbedring af områdets omdømme samt biologisk mangfoldighed. Ydermere er det i Malmø lykkedes at forankre denne byhavebevægelse i et beboerdrevet foreningsregi.

Haver for alle er startet i Voldparken, fordi området blev karakteriseret ved at have "et markant behov for tryghedsskabende indsats" i Københavns Kommunes tryghedsindeks for 2001. Af Tingbjerg/Husums udviklingsplan fremgår det, at området er præget af ensformigt byggeri og store øde græsplæner, der gør det svært at orientere sig og giver ringe mulighed for, at den enkelte beboer føler ejerskab og tilknytning til områderne. For at skabe mere aktivitet og tryghed er det derfor vigtigt, at de grønne udearealer indrettes, så de styrker sociale fællesskaber, letter orienteringen og øger den enkeltes tilknytning.

"Haver til alle" er et enkelt koncept, der alene kræver opbakning i den lokale afdelingsbestyrelse, samt en lokal enhed i form af et områdefornyelsesprogram, en boligsocial helhedsplan, el-

ler anden form for organisation, der er i stand til at mobilisere områdets beboere til byforgrønning og haveyrkning.

Baggrund og samarbejdspartnere

Områdefornyelse Husum, den boligsociale helhedsplan Husum for alle og Brønshøj-Husum Lokaludvalg er gået ind i et partnerskab om at etablere mobile højbede i 2012.

Med afsæt i de første erfaringer fra Voldparken samt erfaringer fra beslægtede boligsociale indsatser i København og Malmø ønsker Lokaludvalget at sikre, "Haver til alle" projektet kan udvides til et treårigt projekt.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Projektforslaget om Haver til alle er i tråd med Udviklingsplanen for Udsatte Boligområder for Tingbjerg/Husum, Tingbjerg/Husum Udviklingsplan, og projektforslaget hænger sammen med Center for Sikker Bys lokale sikker by-arbejde i København.

Partnerskabet bag Haver til Alle - Voldparken arbejder sideløbende med udarbejdelse af en landskabsarkitektonisk plan for det samlede Voldparken område, baseret på beboernes ønsker til nye faciliteter og forbindelser; Lokal Anvendelse af Regnvand samt landskabsarkitekternes bud på hvordan man kan omdanne de grønne områder; så de imødekommer behovet for mere tryghed, styrkede sociale fællesskaber og øget biodiversitet. "Frem med de skjulte ressourcer i Voldparken" som dette projekt hedder, vil blive præsenteret januar 2013, med henblik på at gå i konkret dialog med områdets boligforeninger og de forskellige kommunale instanser, der har ansvar for at målene og elementerne i Tingbjerg/Husums Udviklingsplan bliver realiseret.

"Haver til alle" projektet kunne med fordel have driftsorganisering i et naturcenter på EnergiCenter Voldparken.

REALISERING AF PROJEKTET

Handlingsplan:

- Fase 1: Partnerskabet afsøger mulighederne for allerede i foråret 2013 at bygge videre på det pilotprojekt, der afsluttes med vækstsæsonen 2012.
- Fase 2: Inden de kommende 1-3 år: Treårigt forsøgsprojekt gennemføres i Voldparken. Undervejs arbejdes der med at udvikle en model, der kan sikre fortsat kontinuitet og udvikling, gerne i tilknytning til de Green Teams, der omtales i Tingbjerg/Husums udviklingsplan.
- Fase 3: Med afsæt i erfaringerne fra det treårige forsøgsprojekt besluttet afgøres det, om modellen skal udvides til andre boligsociale områder i bydelen.

ØKONOMI

Erfaringerne fra Malmø understreger vigtigheden af at have en projektleder med både boligsociale kompetencer og grønne fingre. Projektlederens rolle er i tæt dialog med de enkelte boligafdelingens bestyrelser at finde arealer, der kan danne grundlag for nye haver; invitere beboerne til konkrete dykningsinitiativer; løbende lære de nye havedyrkere om havedyrkningens kunst og ikke mindst sikre, at der opbygges en foreningskultur omkring de aktive havedyrkere.

Det vil være oplagt organisatorisk at forankre "Haver til Alle" i de boligsociale indsatser, der i forvejen opererer i området. Udover den synergieffekt, der kan tænkes i forhold til de igangværende indsatser ift. frivillighed, netværksstøtte, inddragelse af unge og fysiske tiltag, vil "Haver til Alle" også kunne integreres med hensyn til faciliteter og funktioner i EnergiCenter Voldparken og i særdeleshed i et nyt naturcenter. Som alternativ til en egentlig projektleder, kan der dannes et lokalt partnerskab, hvor rollefordelingen opsplittes på de enkelte boligsociale aktører, og hvor den havefaglige ekspertise baseres på konsulenttydelser:

- Driftsudgifter: 1.500.000 kr.

UDVIKLINGSPRINCIP: BYLIV

Thomas Wilhelm

PROJEKTFORSLAG 6

Byrums- og trafikforbedringer på Frederikssundsvej

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Baggrund

En bydel som Brønshøj-Husum har ikke købstadens centrum eller gågade med et naturligt byliv. Her er strøggaden Frederikssundsvej den bærende centrumfunktion for bydelens liv – en kompleks sammensætning af sociale, rekreative og handelsmæssige faktorer ud over at være en vigtig trafikal åre. Frederikssundsvej er skrøbeligt overfor tiltag, som begrænser brugerens glæde ved at opholde sig på strøggaden, og benytte den til at handle, mødes eller bare køre igennem. Brønshøj-Husum Lokaludvalg vil gerne værne om livet på gaden og har derfor et projektforslag, der kan imødekomme borgernes behov for mødesteder og pauser.

Idé

Nye byrumsløsninger med ændrede vejforhold ved torvene og en rekreativ fornyelse med en lommepark vil skabe mulighed for bydelens borgere for at mødes og nyde pausen på gaden. Derfor foreslår Brønshøj-Husum Lokaludvalg, at man gennemfører trafikløsningsforslag om det højklassede busløsningsforslag 3, "Busbaner og dosering", for Brønshøj og Husum torve. Denne trafikløsning vil få trafikken til at glide bedre, samtidig med at krydsningsforhold forbedres, og gadeinventar som vejtræer og parkeringspladser bevares på strækninger med mange butikker.

Den lille plads på hjørnet ved Husumvej og Frederikssundsvej over for Føtex er en noget utilgængelig park, som har et potentiale for at blive et fælles mødested i sammenhæng med Husums butiksliv. Områdefornyelse Husum omdanner stedet til lommepark i 2013. Forslagene for lommeparken er udfærdiget i Områdefornyelse Husums Handlingsplan for Trafik og Byrum.

Lokaludvalget ønsker at etablere en cafe/pavillion, en ide, som blev til under borgerdialogen med Områdefornyelse Husum i sommeren 2011. Pavillonen er ikke finansieret i det igangværende projekt. Lokaludvalget ønsker med lommeparken at styrke bylivet og parken som et centralt mødested i bydelen ved en finansiering af pavillonen fra Københavns Kommune.

Behovet for mere byliv og glæden ved at opholde sig i inviterende, behagelige byrum spiller en stor rolle for det sociale liv. En mere sivende trafik og rekreative opholdssteder på Frederikssundsvej vil påvirke forretningslivet og livskvaliteten for den enkelte og fællesskabet.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Områdefornyelse Husum, Teknik- og Miljøforvaltningen, har i 2011 udfærdiget Trafik- og Byrumsplan for Husum, som beskriver behovet for forbedringer i Husum. Her indgår forslaget om en lommepark.

REALISERING AF PROJEKTET

Brønshøj-Husum Lokaludvalg vil fortsat arbejde strategisk for at det højklassede busløsningsforslag 3 for Husum Torv og Brønshøj Torv, bliver gennemført på Frederikssundsvej. Lommeparkprojektet er igangsat af Områdefornyelse Husum, og her er angivet et beløb på 5,5 mio. kr. Men det dækker ikke fuldt ud realiseringen af lommeparken. Projektforslaget om lommeparken fremgår også af udviklingsplanen for udsatte byområder.

Både det højklassede busløsningsforslag og lommeparksprojektet er forankret i Teknik- og Miljøforvaltningen.

Handlingsplan

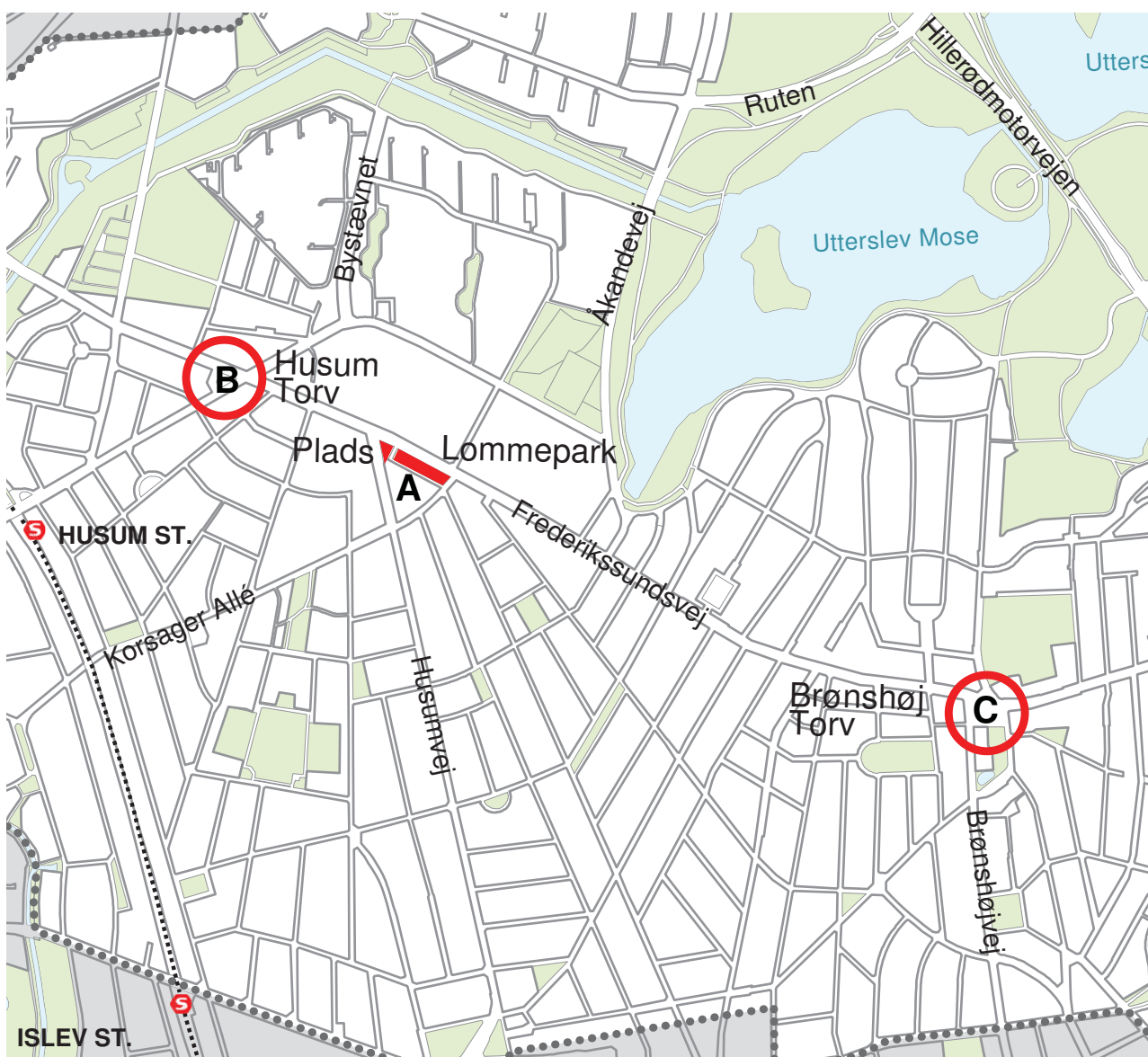
- Fase 1: Igangsættelse af lommeparksprojektets finansiering. Tidsskøn: ca. 1 år.
- Fase 2: Ansøgning om en udvidet pladsløsning i forbindelse med lommeparksprojektet og skitsering af et færdigt projektforslag. Tidsskøn: Ca. 1 år.
- Fase 3: Om ca. 2 år søges der ved budgetforhandling om finansiering af det endelige projektforslag.

ØKONOMI

Anslåede anlægsudgifter

- Lommeparksprojektet: 5.500.000 kr.

Projektet holder sig inden for det eksisterende driftsbudget.

UDVIKLINGSPRINCIP: BYLIV

Line Pyrmont Kirkegaard

PROJEKTFORSLAG 7

Formidlingsprojekt – gør ukendte steder kendte

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Alle steder har en fortælling, mange af dem er glemte, aldrig fortalt eller bare helt ligegyldige. Men nogle fortællinger er med til at gøre hverdagen spændende og skærpe forståelsen og interessen for lokalområdet. Brønshøj-Husum Lokaludvalg ønsker at udvikle en kreativ facilitet i byrummet og dermed gøre ukendte steder kendte. Fliser, skilte, megalitter eller andre markeringer kan skabe en synlig opmærksomhed på stedet. Med skiltningen fanges brugernes opmærksomhed, og ved brug af en mobil kan de få oplevelser og viden om det sted, de befinder sig. Ved hjælp af en app eller anden digital løsning ledes brugeren til webfilm, lydmontager eller fotos, som uddyber stedernes fortællinger. Eventuelt på Lokaludvalgets hjemmeside. Fortællingerne kan handle om alt fra foreningens historie, unik byplanlægning, kendte danskeres færden til nye forslag til byrumsløsninger. Mulighederne er mange.

Projektet kan være med til at styrke de lokale netværk i forbindelse med skilteplanlægningen og være en digital udvikling af borgerdialog i bybilledet.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Formidlingsprojektet kan knyttes til Brønshøj-Husums eksisterende rutekort.

Projektet er i tråd med kultur- og fritidspolitikken om "Byrummet som kultur- og fritidsfacilitet". Formidlingsprojektet kan være med til at skabe spontane aktiviteter i byens rum, bevægelses- og formidlingsruter for børn og voksne samt udgøre udviklingen af en kreativ facilitet. Formidlingsprojekter i bybille-

det kan få flere til at bevæge sig og opbygger lokal identitet samt mulighed for turisme.

REALISERING AF PROJEKTET

Projektet kan gennemføres i samarbejde med andre aktører i bydelen, som også finder det relevant at arbejde med formidling i byrummet og skabe motivation for bevægelse. Brønshøj-Husum Lokaludvalg indgår meget gerne i et samarbejde med Kultur- og Fritidsforvaltningen samt Teknik- og Miljøforvaltningen om projektudviklingen.

Handlingsplan

- Fase 1: Inden for det kommende år vil Brønshøj-Husum Lokaludvalg undersøge samarbejdsmuligheder med Kultur- og Fritidsforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen.
- Fase 2: Projektet forankres i Kultur- og Fritidsforvaltningen, og i samarbejde med Brønshøj-Husum Lokaludvalg indstilles projektforslaget til budgetforhandling. Tidsskøn: ca. 2 år.
- Fase 3: Projektet gennemføres inden for ca. 3 år.

ØKONOMI

Anslæede anlægsudgifter:

- Skiltematerialer: 100.000 kr.
- App-udvikling: 50.000 kr.
- Udvikling af hjemmeside: 5.000 kr.
- Koordinering af formidlingsindhold: opgave for studerende
- Kickstart-event/kampagnematerialer: 50.000 kr.
- Eventuelt: 10.000 kr.

Anslået udgift: ca. 215.000 kr.

KØBENHAVN SOM METROPOL FOR GRØN VÆKST

Jens Christian Elle

UDVIKLINGSPRINCIP: KLIMA

Jens Christian Elle

PROJEKTFORSLAG 8

Blå bånd i Brønshøj-Husum

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Lokal Afledning af Regnvand (LAR) er som følge af de stigende regnvandsmængder for alvor kommet på dagsordenen blandt bydelens husejere.

LAR-løsninger er traditionelt først og fremmest blevet tænkt som noget, der foregår på den enkelte matrikel, men der er store muligheder for at bruge de såkaldte erstatningsarealer i villakvartererne i forbindelse med håndtering af normale regnhændelser. Der kan med fordel etableres blå bånd gennem villakvartererne mellem Frederikssundsvej og Utterslev Mose, og herfra kan der ledes vejvand til Utterslev Mose via forløb, der tager højde for nedsivning, forsinkelse, fordampning og rensning af vejvandet. Det er helt centralt for Lokaludvalget, at regnvandsløsninger ikke reduceres til alene at være et spørgsmål om transport af regnvand. Den nye infrastruktur, der skal håndtere alt fra hverdagsregnen til de større regnhændelser, skal også i designmæssig forstand tilføre området nye kvaliteter, ligesom disse anlæg skal danne grobund for større biodiversitet.

Det er med andre ord Lokaludvalgets ønske, at der i de kommende år arbejdes seriøst og konkret med, hvordan håndteringen af regnvandet kan bidrage til et smukkere og grønnere byrum, hvor regnvandet kommer derhen, hvor det gør nytte.

Bydelens grundejere og disses foreninger er i denne forbindelse helt centrale aktører, da der er tale om private fællesveje med dertilhørende driftsforpligtigelser. Det er Lokaludvalgets opfattelse, at udviklingen af et innovativt regnvandsforløb gennem et villakvarter i Brønshøj forudsætter, at den eller de involverede grundejerforeninger tidligt i processen bidrager med ideer og lokal viden til projektudviklingen.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Da klimatilpasningsteknikker (LAR m.v.) efter al sandsynlighed vil indgå som en central del i arbejdet med en helhedsplan for Utterslev Mose, vil erfaringerne fra "Blå bånd i Brønshøj" kunne spille ind i udarbejdelsen af udbudsmaterialet.

Der er sammenhæng til skybrudsplanen, klimatilpasningsplanen, spildevandsplanen; vandhandleplanen.

REALISERING AF PROJEKTET

Handlingsplan:

- Fase 1: Inden for det kommende år udarbejder Lokaludvalget i tæt dialog med Københavns Energi, Teknik- og Miljøforvaltningen, byrumsdesignere og landskabsarkitekter et forslag til, hvordan et villakvarter med fald mod Utterslev Mose kan afkoble regnvandet, der falder på tage og befæstede arealer; fra kloakken og lede det mod Utterslev Mose.
- Fase 2: På mellemlangt sigt præsenteres projektmaterialet for udvalgte grundejerforeninger med henblik på at etablere et samarbejde om den egentlige projektering af et regnvandsforløb. Projektet udvikles i samarbejde med landskabsarkitekter, kunstnere og ingeniører. Materialet spilles dialogisk ind i processen med at udarbejde en helhedsplan for Utterslev Mose. Der søges om ekstern finansiering, med vægt på de borgerinddragende, kunstneriske og hydrotekniske innovationer.

-
- Fase 3. På længere sigt realiseres projektet.

ØKONOMI

Projektudvikling

- Konsulentydelse: 100.000 kr.
- Anlægsudgifter 3.000.000 kr.

UDVIKLINGSPRINCIP: NATUR

Jens Christian Elle

PROJEKTFORSLAG 9 Utterslev Mose

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Utterslev Mose udgør et samlet areal på 243 ha, der med Kirkemosen og Gyngemosen dækker 93 ha vandoverflade og øer. Det store naturområde har en stor attraktionsværdi for hele bydelen og den omkringliggende by. Det er derfor vigtigt at styrke Utterslev Mose, fordi den giver identitet til bydelen.

Mosen er også et værdifuldt sted for dyr og planter, og er eksempelvis en af Københavns bedste fuglelokaliteter. Lokaludvalget ønsker, at Brønshøj-Husum fremover skal videreudvikle sin kvalitet som en grøn bydel. I respekt for naturens mangfoldighed af økosystemer, skal det være muligt at understøtte og udvikle biodiversiteten ved nye former for pleje og samtidig skabe bedre vilkår for at opleve naturen med øgede rekreative muligheder i respekt for naturen. Desværre er Utterslev Mose et af de mest forurenede naturområder i Danmark, og det er magtpåliggende for Brønshøj-Husum Lokaludvalg, at Utterslev Mose hurtigst muligt og senest i 2027 lever op til EU's vandrammedirektiv om "god økologisk vandkvalitet".

En samlet strategi for Utterslev Mose må derfor fokusere på følgende tre indsatsområder:

- Bedre rekreative udfoldelsesmuligheder; herunder aktiv naturformidling, nye opholdssteder og landskabskunst.
- Forbedret vandkvalitet, og her særligt vandmiljøet, der officielt er at betegne som værende af dårlig økologisk tilstand på grund af årtiers udløb af urensset spildevand. En ny infrastruktur til håndtering af regnvand fra de højtliggende områder omkring mosen skal sikre en stabil tilførelse af rensset regnvand til mosens vandsystem.

- Øget biologisk mangfoldighed gennem skabelse af naturzoner, nye økologiske plejeformer, dannelse af bilaug og fåregræsserlaug, samt frivilligt engagement i naturovervågningen.

Brønshøj Husum Lokaludvalg arbejder for, at der kan skabes en helhedsplan for Utterslev Mose, der formår at tænke den nødvendige naturgenopretning sammen med klimatilpasning, biologisk mangfoldighed og rekreative udfoldelsesmuligheder. Klimatilpasning og skybrudssikring af afløbssystemerne i både København og Gladsaxe Kommuner er presserende og kan derfor blive drivende for helhedsplanen. En sådan helhedsplan kræver i lyset af opgavens omfang en hidtil uset tværfaglighed og kreativitet på såvel det økonomiske, det tekniske og det designmæssige område. I udgangspunktet skal processen frem mod en samlet helhedsplan for Utterslev Mose og opland dog funderes på bred borgerdeltagelse og dialog med interesseorganisationer og de tekniske forvaltninger. Herudover skal alt relevant datamateriale indhentes. Materialet fra denne proces skal efterfølgende danne afsæt for udarbejdelse af et udbudsmateriale og en konkurrence, hvor konsortier af landskabsarkitekter og ingeniører kan byde ind med deres bud på, hvordan en samlet helhedsplan kan se ud.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Projektforslaget er et samarbejdsprojekt med Bispebjerg Lokaludvalg. Projektet er i tråd med flere af Teknik- og Miljøforvaltningens planer: Den Blå By – Vandhandleplan for Københavns Kommune, Frivillighed i det fri, Plads til naturen, spildevandsplanen/skybrudsplanen, Miljømetropolen – en grøn og blå hovedstad, Agenda 21 planen.

REALISERING AF PROJEKTET

Handlingsplan

- Fase 1: I det igangværende år indleder Brønshøj-Husum Lokaludvalg og Bispebjerg Lokaludvalg et tættere samarbejde med Teknik og Miljøforvaltningen med henblik på at formulere et projekt der kan give os en helhedsplan for Utterslev Mose og sikre realiseringen af denne. Lokaludvalgene arbejder på fortsat at styrke det frivillige engagement i Utterslev Mose og understøtte igangsættelse af konkrete initiativer, der kan sikre at de rekreative kvaliteter og den biologiske mangfoldighed forbedres.
- Fase 2: Et konkurrencemateriale udarbejdes, konkurrencen gennemføres og vinderforslaget danner afsæt for fase 3. Tidsskøn: Ca. 1 år.
- Fase 3: Helhedsplanen realiseres på længere sigt med et tidsskøn på ca. 10 år.

ØKONOMI

Driftsudgifter

Der afsættes 5.000.000 kr. til etablering af et tværkommunalt partnerskab, fundraising, udarbejdelse af konkurrencemateriale og afholdes konkurrencen "helhedsplan for Utterslev Mose". En mulig finansiering heraf kunne muligvis ske med midler som er afsat i Københavns Kommunes Vandhandleplan til biomani-pulation og fosfomedfældning i Utterslev Mose. Disse midler vil i et vandkvalitets- og omkostningsøkonomisk perspektiv sandsynligvis være bedre investeret i at få udviklet en mere omfattende eksekverbar naturgenopretningsplan som et centralt element i den samlede helhedsplan for Utterslev Mose.

Såvel Brønshøj-Husum som Bispebjerg Lokaludvalg ønsker at gøre en ekstraordinær indsats for at igangsætte konkrete aktiviteter i Utterslev Mose baseret på frivillig indsats fra borgerne.

Denne indsats vil naturligt ske gennem et styrket samarbejde med kommunens frivillighedskoordinator, men herudover vil denne indsats kræve en egentlig naturvejleder. Denne naturvejleder kan samfinansieres med Friluftsrådet med 70 %, såfremt dennes ansættelse forankres i et ikke-kommunalt regi. Et kommende Naturcenter i fonden Energicenter Voldparken vil være en oplagt mulighed. Der afsættes 250.000 til med finansiering af naturvejleder inkl. overhead.

UDVIKLINGSPRINCIP: NATUR

Jens Christian Elle

PROJEKTFORSLAG 10 Naturcenter med naturskolefunktion

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Lokaludvalget ønsker, at EnergiCenter Voldparken skal have et naturcenter, der med formidlingsstationer på Husumvold, Utterslev Mose og Kagsmosen kan lære børn og voksne om naturen og voldens historie gennem leg og bevægelse i området. På EnergiCenter Voldparken opholder sig hver dag 450 børn fra hele Københavnsområdet, og Vestvolden trækker årligt 8.000-10.000 brugere til Rødovre Kommune. På baggrund af dette antal brugere vil et naturcenter kunne benyttes af både lokale borgere og forbipasserende brugere af naturområder i Brønshøj-Husum. Ligesom Københavns Naturskole på Kalveboderne, kan der knyttes en naturvejlednings-ordning til institutioner og skoler, men lige så vigtigt er det, at centeret er organiseret med mulighed for at holde åbent hver dag for de forbipasserende. Herudover skal naturcenteret være base for spejderne og grønne projekter i området.

Ideen om et naturcenter udspringer af helhedsplanen for EnergiCenter Voldparken, hvor naturcenteret er integreret i den projekterede multihal og åbner sig direkte mod Utterslev Mose. Naturcenteret har et natur- og miljøpædagogisk sigte i forhold til bydelens og EnergiCenter Voldparken's børn og unge og kan indgå som en del af Børne- og ungeforvaltningens virke. I plejeplanen for Vestvolden har Børn og Ungeforvaltningen nævnt muligheden for etableringen af en naturskolefunktion i tilknytning til Vestvoldens naturværdier.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Samarbejdspartnere:

- Naturstyrelsen
- Børne- og Ungdomsforvaltningen
- Teknik- og Miljøforvaltningen
- Kultur- og Fritidsforvaltningen
- Områdefornyelse Husum
- Frivillighedscenter
- EnergiCenter Voldparken.

REALISERING AF PROJEKTET

Brønshøj-Husum Lokaludvalg vil drøfte strategien for projektet d. 7. oktober 2012.

ØKONOMI

Anlægsudgifter

Naturcenterets anlægsudgifter fremgår af Skitseforslaget for EnergiCenter Voldparken.

- Heraf afledte serviceudgifter: 8.640.000 kr.
- Medarbejder, husleje, aktivitetsbudget: 2.000.000-3.000.000 kr. årligt.

UDVIKLINGSPRINCIP: KLIMA

Thomas Wilhelm

PROJEKTFORSLAG 11 Grøn mobilitet

BESKRIVELSE OG FORMÅL

I Brønshøj-Husum vil Lokaludvalget gerne støtte op om den bæredygtige byudvikling på bydelsniveau, som kan ske ved at påvirke flere til at vælge transportformer, der skåner miljøet og kan forbedre klimaforholdene. Som en særlig indsats vil Lokaludvalget gerne fremme cyklismen i bydelen. Derved understøtter Lokaludvalget Københavns Kommunes bestræbelser på at reducere CO₂-udledningerne og luft- og støj-forureningen.

Det vil også begrænse trængslen i byens gader. Transportsektoren er en af klimakampens absolutte smertensbarn. Støj- og luftgenerne fra den motoriserede trafik er en særdeles alvorlig belastning for byens borgere og koster hundreder af liv hvert år. Desuden ligger der åbenlyse helbreds- og livskvalitets-effekter ved at få borgere til at cykle og gå noget mere i hverdagen.

Det er derudover Lokaludvalgets hensigt, at bedre mobilitet kan være med til at øge trygheden i udsatte byområder ved større gennemstrømning af mennesker. I Tingbjerg er det Lokaludvalgets ønske at skabe et aktivt by- og erhvervsliv med bedre muligheder for at komme til og fra Tingbjerg for den kollektive trafik.

Forbindelser, der kan styrke den grønne mobilitet i Brønshøj-Husum, er bl.a.:

- a. Etablering af en ny vejforbindelse i Tingbjerg for biler og kollektiv trafik koblet til byens netværk. Ud over en styrkelse af mobiliteten til og fra Tingbjerg vil forbindelsen skabe øget tryghed i området ved at åbne byområdet mere. Samtidig vil det betyde, at unødige gennemkørende trafik på

Frederikssundsvej spares væk. Forslaget om denne forbindelse indgår i udviklingsplanen for Tingbjerg/Husum.

- b. Med en cykel- og gangbroforbindelse langs Vestvolden hen over Frederikssundsvej vil cykelsuperstien på Vestvolden styrkes, og den kan være med til at nedsætte trængselsproblemerne på Frederikssundsvej med fjernelsen af et lyskryds.
- c. En cykelsti på Brønshøjvej ved Valløvej videre langs Gavnøvej vil øge trafikikkerheden for cyklister, der i dag deler vejen med busser og gennemkørende trafik til centrum af Københavns via Godthåbsvej.
- d. "Den grønne forbindelse" er et stiforslag som skal forbinde Tingbjerg Heldagsskole med Husum Skole og skabe øget trafikikkerhed for bløde trafikanter. Projektet er udarbejdet af Områdefornyelse Husum og fremgår af Udviklingsplan for Udsatte Byområder. Med stiforslaget ønskes der etableret et lyskryds for bløde trafikanter ved krydset Frederikssundsvej/Korsager Alle/Kobbelvænget.
- e. Synlig tilslutning til cykelsuperstien på Harreskovsruten vil styrke forbindelsen til Tingbjerg og videre mod cykelsuperstien på Vestvolden. Derfor bør der etableres en bedre cykel-gangsti mellem Bystævnet-Langhusvej. Projektforslaget fremgår af Udviklingsplan for Udsatte Byområder.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Områdefornyelse Husum er samarbejdspartner i forslagene om at etablere en bro via Bystævnet-Langehusvej og stiforslaget "Den grønne forbindelse". Det fremgår også af Københavns Kommunes udviklingsplan for Tingbjerg/Husum og er derfor en del af målsætningen om at skabe en positiv udvikling i de udsatte byområder. Undersøgelsen af en tilkoblingsmulighed til Tingbjerg er også et fokusområde efter TingbjergCamp.

REALISERING AF PROJEKTET

Handlingsplan:

For at få etableret bedre tilkobling til Tingbjergs vejnet igangsættes en undersøgelse af realiseringsmulighederne. Teknik- og Miljøforvaltningen foreslår at afsætte 500.000 kr. til en forundersøgelse i 2014. Inden for det kommende år er det Lokaludvalgets ønske, at der afsættes 1.000.000 kr. til forbedring af cykel-gangsti mellem Bystævnet-Langehusvej og at der påbegyndes en projektering af "Den grønne forbindelse" til et beløb på 1.250.000 kr. Og der søges om at finansiere anlægsudgifterne i budget 2015 til et beløb på 11.750.000 kr.

Lokaludvalget vil løbende arbejde for, at cykelstiforbindelsen på Brønshøjvej og en Vestvoldsbro hen over Frederikssundsvej prioriteres i Københavns Kommune.

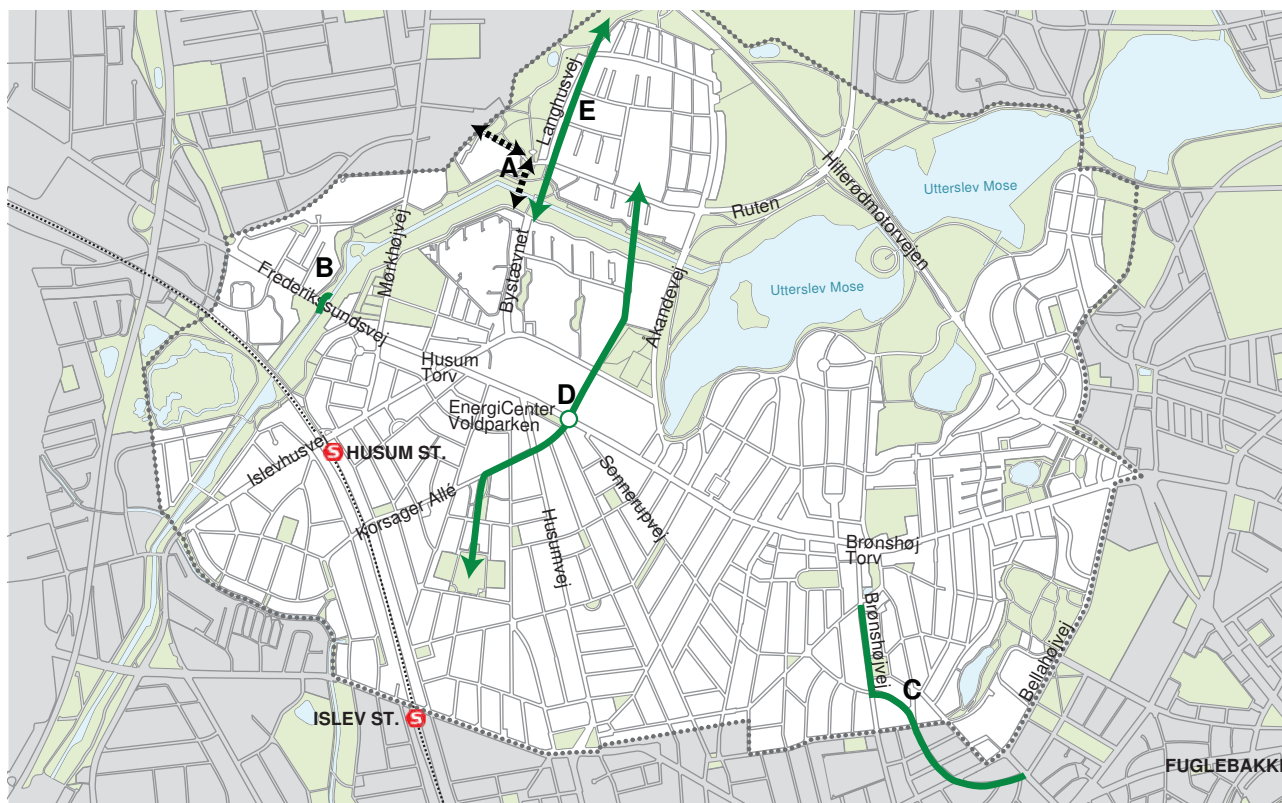
ØKONOMI

Anlægsudgifter:

- a. Vejforbindelse i Tingbjerg for biler/kollektiv transport. Her skal foretages en undersøgelse af tilkoblingsmuligheden: 500.000 kr.
- b. Cykel- og gangbroforbindelse hen over Frederikssundsvej: 30.000.000-40.000.000 kr.
- c. Cykelsti på Brønshøjvej ved Valløvej videre langs Gaunøvej: 1.000.000 kr.
- d. "Den grønne forbindelse" fra Husum Skole til Tingbjerg Heldagskole: 13.000.000 kr.
- e. Synlig tilslutning af sti fra Bystævnet til Tingbjerg: 4.000.000 kr.

Afledte serviceudgifter

- "Den grønne forbindelse": 1.250.000 kr. første år og 11.750.000 kr. andet år.
- Sti fra Bystævnet til Tingbjerg: 150.000 kr. årligt.

Thomas Wilhelm

UDVIKLINGSPRINCIP: KULTURFUSION

KulturNord

PROJEKTFORSLAG 12

Kulturfusion i Brønshøj-Husum - et kultur- og demokraticentrum

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Brønshøj-Husum bydel har et stort behov for et kulturhus som integrerer bibliotek, borgerservice, kulturhus, værksteder og multisal i et hus centralt i bydelen. Især savnes et samlingssted, der kan rumme 200-300 personer til koncerter eller andre arrangementer. En mulighed som skal undersøges er, at flytte ind i Skolebygningen på Brønshøj Torv, som i sammenhæng med Rytterskolen kan blive et vigtigt kulturelt centrum. Tanken er at renovere skolebygningen i respekt for den eksisterende arkitektur til nye formål og etablere en tilbygning, som imødekommer det samlede pladsbehov.

Projektet foregår i samarbejde med Kultur og Fritidsforvaltningen.

SAMMENHÆNG MED ANDRE PROJEKTER

Er i tråd med Kultur- og Fritidspolitikken om intelligente kvadratmeter og ønske om at samle kulturfunktioner i bydele.

ØKONOMI

Anlægsudgifter: 5.000.000-50.000.000 kr.

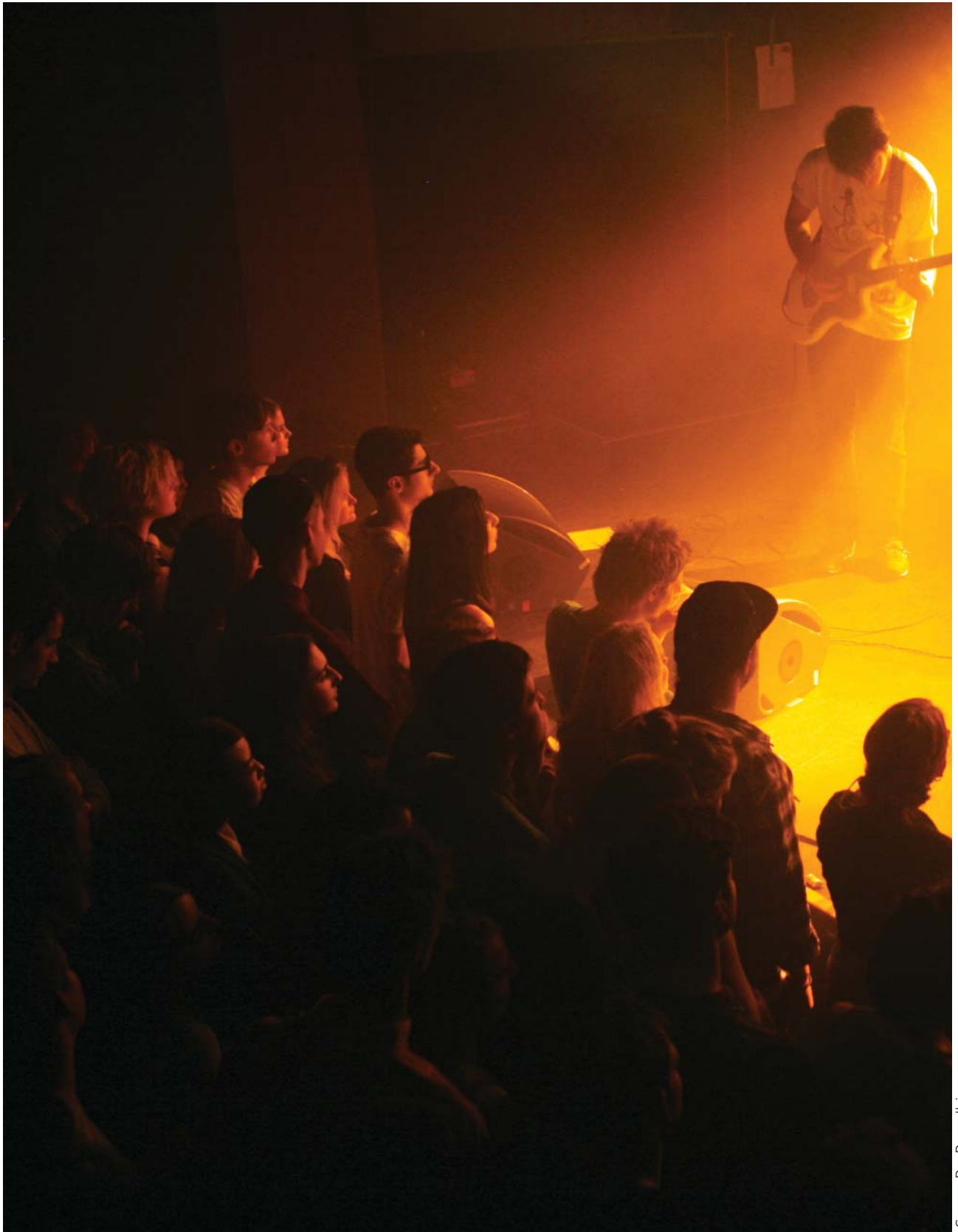
Eksempelvis et budgetoverslag for Brønshøj Torv ser sådan ud: Fusionering af Bibliotek, Kulturhus, Borgerservice og Lokaludvalg i en fælles løsning på torvet.

Kræver nybygning på minimum 1.000 m² (kræver dispensation for byggeretten på matriklen)

- Estimeret pris for nybygning (1.000 x 30.000 pr. m²): 30.000.000 kr.
- Friarealer anslået: 5.000.000 kr.
- Renovering gl. bygning (1. x 10.000 pr. m²): 10.000.000 kr.

I alt: 45.000.000 kr.*

*Beløbet stiger naturligvis ved flere m².

Søren Bo Bässelbjerg

UDVIKLINGSPRINCIP: BESKÆFTIGELSESFREMME

Thomas Wilhelm

PROJEKTFORSLAG 13 Kvartersmanager på Frederikssundsvej

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Baggrund

Frederikssundsvej er en af Københavns længste strøggader med et forretningsliv, der har lidt under den økonomiske krise ligesom mange andre steder. En af de afgørende faktorer for netop Brønshøj-Husum er, at bydelens eneste butiksliv er koncentreret netop på Frederikssundsvej. Det er altså her de fleste indbyggere har deres nærmeste indkøbsmulighed, og butikkerne spiller en stor rolle for borgernes oplevelse af byliv og livskvaliteten i hverdagen. Brønshøj-Husum Lokaludvalg ønsker at underbygge vækstbetingelserne for forretningslivet med en videns- og netværksopbyggende indsats for de erhvervsdrivende på Frederikssundsvej.

Idé

I flere tyske byer har man gode erfaringer med at engagere en kvartersmanager, der udfører opgaver såsom markedsanalyser og fælles markedsføring. Her er det helt afgørende, at der er en person til at varetage en direkte kontakt med butiksejerne. Da den enkelte forretningsdrivende ofte er udfordret af lange arbejdsdage, kan det være umuligt at engagere sig i handelsstandsforeninger eller andre interessenetværk, som kan styrke den enkeltes marketingsbetingelser. Med et pilotprojekt om en kvartersmanager på Frederikssundsvej kan det eventuelt afprøves, hvad koordinerede forbrugsanalyser eller markedsførings tiltag eksempelvis betyder for netværket og den lokale erhvervsdrivendes vækstbetingelser.

En anden væsentlige faktor for et rigt butiksliv på strøggader er specialforretningernes vilkår, og disse kan have gavn af et kompetence- og vidensløft for at forbedre konkurrenceevnen.

Brønshøj-Husum Lokaludvalg foreslår, at Københavns Kommune bidrager med en "startpakke" til igangsættelse af en kvartersmanagerindsats, som afprøver tiltag, der kan være til gavn for butikslivet på Frederikssundsvej.

Forslag om sammenhæng til byrum på Frederikssundsvej

Dertil ønsker Brønshøj-Husum Lokaludvalg, at indsatsen for en sammenhængende byrums- og trafikløsning, der sikrer butikslivets fysiske rammer i forhold til parkeringspladser og opholdssteder, koordineres med den øvrige Teknik- og Miljøforvaltningen.

- Forslag om baldakiner
- Forslag om at "frede" p-pladser

En kvartersmanager vil afhjælpe et lokalt problem med stigende butiksdød i bydelen og den alvorlige konsekvens af et manglende butiksliv i bydelen. Udviklingen af et koncept af en kvartersmanager vil kunne danne præcedens for andre områder med flere erhvervsdrivende i koncentrerede byområder, hvor vækstgrundlag for de mindre erhvervsdrivende er begrænset.

REALISERING AF PROJEKTET

I dialog med de lokale forretningsdrivende skal der formuleres konkrete forslag til et fælles interessegrundlag for projektet. På længere sigt er det tanken, at netværket af forretningsdrivende selv skal udvikle en finansieringsmodel for kvartersmanageren.

Forvaltningssamarbejde

Erhvervsudviklingskontoret i Teknik og Miljøforvaltningen har sat gang i initiativet om at løfte strøggaderne i Københavns Kommune og projektforslaget falder i tråd med dette initiativ. Det vil som nævnt være vigtigt at projektet koordineres med fysiske tiltag på Frederikssundsvej, så der fortsat sikres parkeringspladser og opholdssteder, der kan understøtte butikkerne, der er afhængige af et dynamisk handelsliv.

Tidsplan

- Fase 1: Inden for de kommende 1-2 år udvikles et konceptindhold som matcher ind i de problemstillinger og udfordringer som er særligt gældende for de erhvervsdrivende på Frederikssundsvej. Kvartersmanageren vil få til opgave at imødekomme butikkernes interesser for et fælles handelsnetværk ved en til en kontakt.
- Fase 2: På kort sigt ønsker Lokaludvalget at det gøres muligt at finansiere en kvartersmanager; der skal udvikles en finansieringsmodel for fremtiden. I en periode på 2-3 år kan der udvikles en praksis for kvartersmanageren, som kan være til gavn for andre bydele.

OBS! Det kan overvejes om en kvartersmanager eventuelt kan have fordel ved at have kontorplads i lokaludvalgssekretariatet eller et andet sted i lokalområdet, så der opnås en god forankring af projektudviklingen lokalt.

ØKONOMI

- Projektkoordinator/kvartersmanager: 600.000 kr. pr. a.
- Kampagne- og aktivitetsmidler: 200.000 kr.

UDVIKLINGSPRINCIP: SUNDHED OG INNOVATION

Thomas Wilhelm

PROJEKTFORSLAG 14 Et folkesundheds LAB

BESKRIVELSE OG FORMÅL

I Brønshøj-Husum peger bydelens sundhedsprofil på, at der bor en signifikant høj andel af borgere med et lavt selv vurderet helbred og et højt stressniveau. Et lavt selv vurderet helbred er en selvstændig risikofaktor for sygelighed og dødelighed. Jo dårligere en person vurderer sit eget helbred, forhøjes risikoen for sygdom og død. Forskning indenfor folkesundhedsvidenskab viser, at der er en vis sammenhæng oplevelsen af et lavt selv vurderet helbred og rent faktisk at have et dårligt helbred. I Brønshøj-Husum viser statistikken fra Københavns Kommunes sundhedsprofil at 21 % af borgerne har et mindre godt eller dårligt selv vurderet helbred. Undersøgelsen bygger på et spørgeskema, som er sendt ud til næsten 100.000 borgere i Region Hovedstaden og ca. 24.000 i Københavns Kommune.

Brønshøj-Husum Lokaludvalg vil gerne have udfærdiget en undersøgelse af, hvad der ligger bag disse tal og finde frem til tilbud for denne gruppe borgere, og eventuelt bidrage med nye metoder. Hvordan kan man håndtere disse tabulagte problemstillinger på en medmenneskelig måde og er der indikationer på, at den sociale ulighed i sundheden spiller ind på den lokale udfordring? Lokaludvalget ønsker med en hvidbog at afdække disse spørgsmål, så det på længere sigt, er muligt at sætte ind overfor den sundhedsudfordring, bydelen har.

Ved at arbejde med projektet som et forskningsprojekt, kan bydelen fungere som et laboratorium for sundhedsforskning indenfor et afgrænset emne. På den måde vil Lokaludvalget styrke viden på det sundhedsfaglige område og på længere sigt have kortlagt behovet for fremtidige indsatser. Lokaludvalget vil i dialog med sundhedsforvaltningen om projektideen og meget gerne hente inspiration for den metodiske tilgang i Klar-Parat-Husums indsatser på børn/unge området.

REALISERING AF PROJEKTET

Brønshøj-Husum Lokaludvalg er i gang med et samarbejde med en række universiteter med speciale i sundhed samt Steno Diabetes Center. Tanken er at knytte studerende til udviklingen af en hvidbog. Opgaven vil blive koordineret i samarbejde med Lokaludvalgssekretariatet. Andre oplagte samarbejdspartnere vil være Københavns Kommunes Sundheds- og Omsorgsforvaltning og her i særdeleshed Sundhedshus Vanløse for Vanløse, Brønshøj og Husum.

Projektet er i tråd med "Sundhedspolitikken - Længe leve København", "Aktiv og tryk hele livet – et reformprogram for ældrepleje og sundhed i KK". Derudover er der synergi til Kommuneplanens tema om Viden og Erhverv i forhold til at skabe mere viden om sundhed og tænke i innovative løsninger. Derudover er der synergi til Kommuneplanens tema om det gode hverdagsliv med det fokus på social ulighed i sundhed, som projektet har.

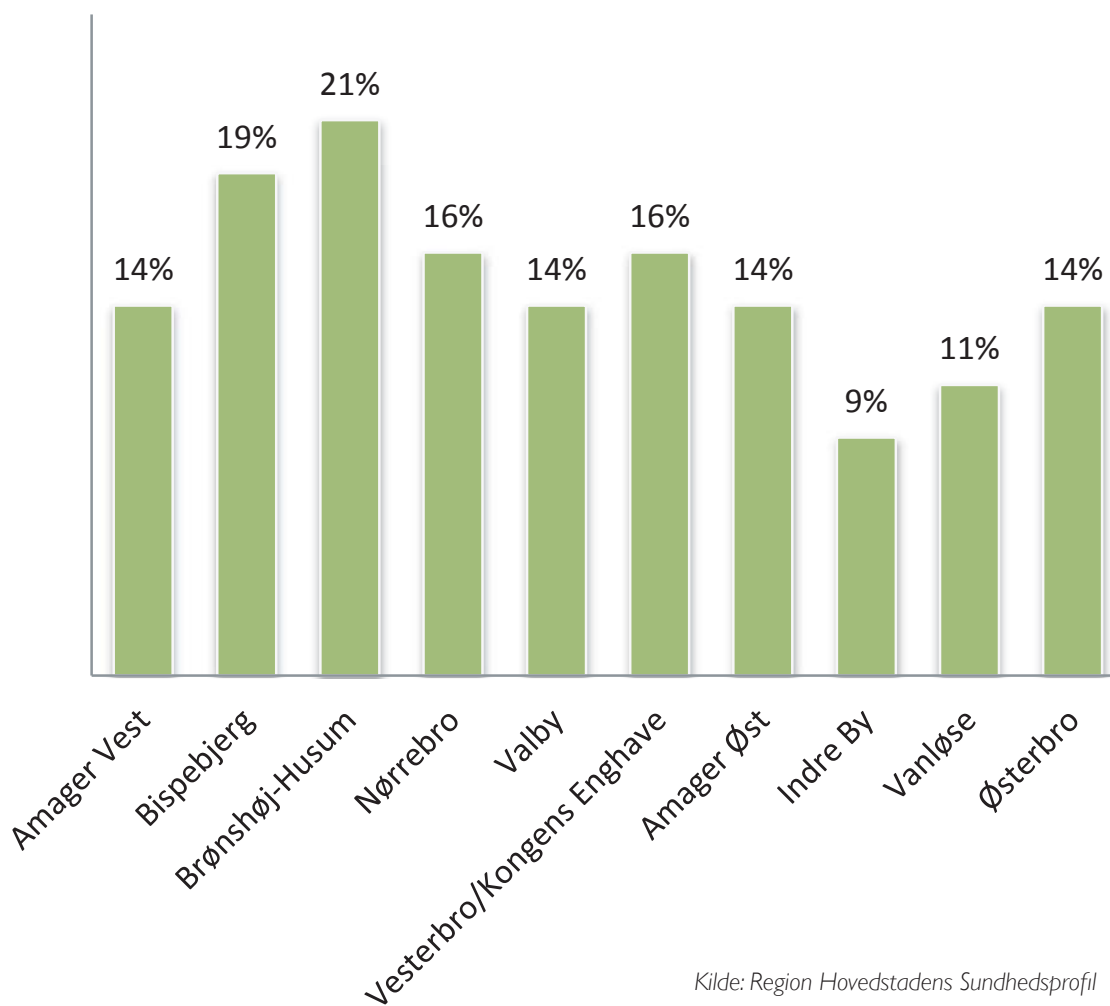
ØKONOMI

Udgifter til projektet:

- 100.000 kr. til eksternt faglig rådgivning indenfor sundhedsområdet, workshops, publikation.

Her fremgår andelen af borgere, som har et mindre godt eller dårligt selvrådet helbred. Undersøgelsen peger også på en tydelig social gradient i forhold til selvrådet helbred. Mens hver femte borger med en kortere uddannelse har et mindre godt eller dårligt selvrådet helbred, er det kun godt hver tyvende borger med en lang videregående uddannelse.

Kilde: Region Hovedstadens Sundhedsprofil 2010 for Københavns Kommune.

UDVIKLINGSPRINCIP: SOCIAL ARV

Thomas Wilhelm

PROJEKTFORSLAG 15

Klar-Parat-Husum: forebyggelsesindsats og social arv i sundhed

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Brønshøj-Husum Lokaludvalg vil gerne sætte skub i en forankringsstrategi for den midlertidige indsats Klar-Parat-Husum. Klar-Parat-Husum arbejder med strukturelle og område baseret tiltag. De strukturelle tiltag foregår primært i børnehaver og skoler, men vuggestuerne vil på sigt også komme med ind i projektet. Her undervises lærere og pædagoger via "on the job training" i børns motorik, motivation til at bevæge sig, og hvordan man helt konkret kan starte gode motorikudviklende lege/aktiviteter op. For at der fortsat kan være øget fokus på børns motorik og bevægelse foreslås det, at der skal være to personer, der er motorik/bevægelseskonsulenter. De to personer vil kunne bidrage med faglig sparring til lærer og pædagoger, bidrage til at fastholde fokus på børnenes motorik og bevægelse, samt være med til at koordinere idrætsfag.

Derudover vil det være optimalt, hvis der er en person ansat i Energicenter Voldparken, som har tæt kontakt til Husums børn og unge, og som samarbejder med foreningerne i området. På den måde vil det kunne forankres i området, og personen vil kunne styrke fritidsaktiviteterne blandt børn og unge i Husum - og være det link, som er med til at skabe tryghed for de børn og deres forældre, som aldrig har prøvet at gå til en fritidsaktivitet. Personen skal finde ud af, hvad er behovet for børnene, og hvad kan foreningerne tilbyde, som matcher det behov.

Klar-Parat-Husum har vist gode resultater; anvendt nye metoder og koblet den opbyggede viden til lokale forhold. Også i forskningsmæssige miljøer har projektet vist gode resultater, som fremgår af delrapporten "Klar-Parat-Husum Motion for børn" udfærdiget af Institut for Idræt, Københavns Universitet.

Lokaludvalget ønsker på sigt at indsatsen overfor Husums børn og unge udbredes til hele bydelens foreningsliv.

REALISERING AF PROJEKTET

Brønshøj-Husum Lokaludvalg foreslår, at Københavns Kommune finansierer en varig driftsløsning. Projektet er i tråd med politik for udsatte byområder. Indsatsen Klar-Parat-Husum er igangsat af Sundhedsforvaltningen, men lokaludvalget ser også en mulighed i et samarbejde om den permanente indsats med Børne- og Ungeforvaltningen.

ØKONOMI

Driftsudgifter:

- Klar-Parat-Husums årlige driftsudgifter beregnes til 3.300.000 kr.

Thomas Wilhelm

APPENDIKS

3. APPENDIKS

BAGGRUND

Denne bydelsplan dækker en periode over fire år fra 2013 med projektforslag til budgetprocessen til Budget 2014 til og med Budget 2017 og forvaltningernes arbejde i samme periode. For størstedelen af projektforslagene gælder, at de ikke er detailprojekteret og derfor særligt på det økonomiske plan mangler yderligere bearbejdning, før de kan indgå i budgetprocessen. Den økonomi, der er angivet for de enkelte projektforslag, er derfor udtryk for et overslag på anlæg og drift af projektet, som skal kvalificeres yderligere.

En række af projektforslagene vil indgå i det videre arbejde i kommunens forvaltnings arbejde med at udvikle byen i form af indspil til bydækkende strategier og projekter, eller som fremtidige budgetforslag til deciderede bydelsspecifikke projekter eller i anden viderebearbejdet form. Disse er listet som kategori A.

Andre projektforslag kræver, at projektforslaget udvikles yderligere af lokaludvalget, før det kan indgå på denne måde i forvaltningernes arbejde.

Dette er kategori B.

For enkelte af projektforslagene gælder det, at forslaget i sin helhed er i modstrid med vedtagne politikker og strategier i Københavns Kommune. Det hindrer dog ikke, at enkeltelementer af et projektforslag kan indgå i den videre planlægning i kommunen.

Dette er kategori C.

A. Projektforslag som indgår i forvaltningernes videre arbejde:

- Projektforslag nr. I: Istandsættelse og modernisering af Bellahøj Friluftsscene
- Projektforslag nr. II: EnergiCenter Voldparken
- Projektforslag nr. III: Husumvold – revitalisering af kulturarven på Vestvolden
- Projektforslag nr. IV: En på lampen" – en tryghedsskabende belysningsplan
- Projektforslag nr.V: Haver til alle
- Projektforslag nr.VI: Byrums- og trafikforbedringer på Frederikssundsvej
- Projektforslag nr. IX: Utterslev Mose
- Projektforslag nr. X: Naturcenter med naturskolefunktion
- Projektforslag nr. XI: Grøn mobilitet
- Projektforslag nr. XII: Kulturfusion i Brønshøj-Husum - et kultur- og demokratocentrum
- Projektforslag nr. XIII: Kvartersmanager på Frederikssundsvej
- Projektforslag nr. XIV: Et folkesundheds LAB
- Projektforslag nr. XV: Klar-Parat-Husum – forebyggelsesindsats og social arv i sundhed

B. Projektforslag som skal udvikles videre af lokaludvalgene, evt. i samarbejde med forvaltningerne:

- Projektforslag nr.VII: Formidlingsprojekt – gør ukendte steder kendte
- Projektforslag nr.VIII: Blå bånd i Brønshøj-Husum

C. Projektforslag, som er modstrid med politisk vedtagne planer/strategier/politikker:

- Ingen

